

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 18.11.2003
KOM(2003) 697 lopullinen

KOMISSION KERTOMUS

KOHEESIORAHASTON VUOSIKERTOMUS (2002)

SISÄLLYSLUETTELO

ESIPUHE	5
Tiivistelmä.....	6
1. Yleistä	9
1.1. Lähentyminen ja talouskehitys koheesiomaissa.....	9
1.1.1 Kreikka.....	9
1.1.2. Espanja	9
1.1.3. Irlanti	10
1.1.4. Portugali	11
1.2. Ehdollisuus.....	11
2. Toimintaperiaatteet ja myönnetyt tuet	12
2.1. Yhteensovittaminen muiden yhteisön politiikkojen kanssa.....	12
2.1.1. Julkiset hankinnat.....	12
2.1.2. Kilpailu.....	12
2.1.3. Ympäristö.....	13
2.1.4. Liikenne.....	14
2.2. Yhteensovittaminen rakennerahastojen kanssa: strategiset viitekehykset	15
2.2.1. Ympäristö.....	15
2.2.2. Liikenne.....	17
2.3. Talousarvio ja sen käyttö, maksusitoumus- ja maksumäärärahat	18
2.3.1. Käytettävissä oleva varat.....	18
2.3.2. Talousarvion toteuttaminen.....	19
2.3.3. Talousarvion toteuttaminen edellisellä kaudella (1993-1999).....	20
3. Hyväksytyt hankkeet ja toimet.....	21
3.1. Rahaston tuki koheesiomaittain	21
3.1.1. Kreikka.....	21
3.1.1.1 Ympäristö.....	21
3.1.1.2 Liikenne.....	23
3.1.2. Espanja (myös syrjäisimmät alueet).....	24
3.1.2.1 Ympäristö.....	25
3.1.2.2 Liikenne.....	31

3.1.3.	Irlanti	33
3.1.3.1.	Ympäristö.....	34
3.1.3.2.	Liikenne.....	35
3.1.4.	Portugali.....	35
3.1.4.1.	Ympäristö.....	36
3.1.4.2.	Liikenne.....	38
3.2.	tekninen apu ja tutkimukset	38
3.2.1	Komission aloitteesta annettu tekninen apu.....	38
4.	Seuranta, valvonta ja väärinkäytökset.....	38
4.1.	Seuranta: seurantakomiteat ja tarkastuskäynnit	38
4.1.1.	Kreikka.....	38
4.1.1.1	Seurantakomiteat.....	38
4.1.1.2.	Tarkastuskäynnit	39
4.1.2.	Espanja	39
4.1.2.1.	Seurantakomiteat.....	39
4.1.2.2.	Tarkastuskäynnit	40
4.1.3.	Irlanti	40
4.1.3.1.	Seurantakomiteat.....	40
4.1.3.2.	Tarkastuskäynnit	41
4.1.4.	Portugali	41
4.1.4.1.	Seurantakomiteat.....	41
4.1.4.2.	Tarkastuskäynnit	41
4.2.	Tarkastuskäynnit ja päätelmät.....	41
4.2.1.	Kreikka.....	42
4.2.2.	Espanja	42
4.2.3.	Irlanti	42
4.2.4.	Portugali	42
4.3.	Väärinkäytökset ja tuen keskeyttäminen.....	43
5.	Ennako- ja jälkiarviointi.....	43
5.1.	Yleistä	43
5.2.	Hankkeiden käsittely ja ennakoarviointi.....	44

5.3.	Yhteistyö EIP:n kanssa hankkeiden arvioinnissa.....	44
5.4.	Rahaston taloudellinen ja sosiaalinen vaikutus jäsenvaltioissa sekä taloudelliseen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen Euroopan unionissa, mukaan luettuina vaikutukset työllisyyteen	44
5.5.	Yhdenmukaistaminen ja yksinkertaistaminen.....	45
6.	Toimielinten välinen vuoropuhelu, tiedottaminen ja julkisuus.....	45
6.1.	Vuosikertomuksen 2001 esittäminen	45
6.1.1.	Euroopan parlamentti	45
6.2.	Tiedottaminen jäsenvaltioille	45
6.3.	Komission julkisuus- ja tiedotustoimet.....	46
Liite I	47

ESIPUHE

Tämä vuosikertomus koskee koheesiorahaston toimintaa vuonna 2002.

Kyseessä on ohjelmakauden 2000–2006 kolmannen vuoden toimintaa koskeva kertomus.

Kertomuksen esitystapa on koheesiorahastosta annetun asetuksen mukainen. Siihen on tehty muutoksia Euroopan parlamentin, Euroopan talous- ja sosiaalikomitean sekä alueiden komitean huomautusten pohjalta.

Kertomuksen tavoitteena on myös toimia hyödyllisenä tietolähteenä kaikille, jotka ovat kiinnostuneita Euroopan unionin taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden tukemisesta ja kehittämisestä.

TIIVISTELMÄ

Talousarvion toteuttaminen

Koheesiorahaston lopulliset määrärahat vuodeksi 2002 olivat indeksoinnin jälkeen 2 788 miljoonaa euroa.

Varainhoitovuoden 2002 aikana maksusitoumusmäärärahoista toteutettiin 99,9 % ja varainhoitovuoden lopussa peruutettiin vain 845 000 euroa. Vain 3,3 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoista siirrettiin vuodelta 2001. Maksusitoumus- tai maksumäärärahoja ei siirretty vuodelta 2002 vuodelle 2003. Tilanne onkin parantunut huomattavasti edellisiin vuosiin verrattuna.

Koheesiorahastolle myönnettiin 548 miljoonaa euroa lisämäärärahoja, jotta pystyttäisiin vastaamaan jäsenvaltioiden esittämiin maksupyyntöihin. Kun tämä siirto otetaan huomioon, kaikki maksumäärärahat toteutettiin varainhoitovuoden aikana, mikä merkitsee huomattavaa parannusta vuoteen 2001 verrattuna.

Vuonna 2002 Espanja ja Irlanti sitoivat enemmän määrärahoja kuin niille oli myönnetty. Tilannetta tasapainotti se, että Portugali ja Kreikka kuluttivat puolestaan vähemmän määrärahoja kuin niille oli myönnetty.

Siinä missä vuonna 2001 suurin osa määrärahoista toteutettiin ympäristöhankkeissa (51,5 % maksusitoumusmäärärahoista ja 61,3 % maksumäärärahoista), vuonna 2002 etusijalla ovat olleet liikennehankkeet (vastaavasti 53,9 % ja 57,6 % kaikista määrärahoista).

Vuonna 2000 aloitettua edellisen kauden hankkeita koskevien maksattamatta olevien sitoumusten maksattamista on jatkettu vuonna 2002 nopeutuvassa tahdissa, sillä noin 36 % vuoden alussa maksattamatta olleista sitoumuksista on joko maksettu tai vapautettu kuluvan vuoden aikana. Vuoden 2002 lopussa maksattamatta olevien sitoumusten määrä vastaa vain hieman yli puolta koheesiorahaston yhden vuoden talousarviosta. Maksattamatta olevien sitoumusten maksattamista jatketaan vuonna 2003.

Taloudellinen toimintaympäristö ja ehdollisuus

Tarkistetun koheesiorahastoasetuksen (EY) N:o 1164/94 mukaan koheesiorahaston tuen myöntäminen edellyttää julkisen talouden alijäämää koskevan makrotaloudellisen perusteen noudattamista. Alijäämä ei saa olla yli 3 % BKT:sta.

Vuonna 2002 Kreikka, Espanja ja Irlanti ovat noudattaneet edelleen tätä perustetta. Ainoastaan Portugalissa on ollut erilainen tilanne. Portugalin viranomaiset ilmoittivat 25. heinäkuuta 2002, että vuoden 2001 alijäämä oli 4,1 % BKT:sta, mikä on selvästi enemmän kuin 3 %:n viitearvo. Tämän ilmoituksen seurauksena komissio päätti aloittaa perustamissopimuksen 104 artiklassa sekä vakaus- ja kasvusopimusta koskevassa neuvoston päätöslauselmassa vahvistetun liiallisen alijäämää koskevan menettelyn.

Komissio hyväksyi 16. lokakuuta 2002 Portugalin liiallista alijäämää vuonna 2001 koskevan lausunnon ja antoi neuvostolle kaksi suositusta. Koska Portugalin viranomaiset olivat jo ryhtyneet toimiin alijäämän oikaisemiseksi ja latineet lisätalousarvion kesäkuussa 2002, komissio ei suositellut koheesiorahastosta myönnettävän tuen keskeyttämistä (tarkistetun asetuksen (EY) N:o 1164/94 6 artikla). Neuvosto teki 5. marraskuuta 2002 päätöksen, jonka mukaan Portugalissa oli ollut vuonna 2001 liiallinen alijäämä, ja kehotti Portugalia saattamaan liiallisen alijäämän hyväksyttävälle tasolle vuoden 2002 loppuun mennessä, ja näin tapahtuikin. Maaliskuussa 2003 julkaistujen virallisten tietojen mukaan Portugalin alijäämä on vakiintunut vuonna 2002 2,7 %:iin BKT:sta.

Yhteensovittaminen rakennerahastojen kanssa: strategiset viitekehykset

Liikenne

Liikenteen osuus koheesiorahaston kaikista maksusitoumuksista vuodeksi 2002 oli 53,9 % (eli 1 504 miljoonaa euroa). Kuten aikaisemminkin, komission pyrkimyksenä oli keskittää rahaston toiminta rautatieliikenteen edistämiseen.

Ympäristö

Ympäristöalan osuus koheesiorahaston kaikista maksusitoumuksista vuodeksi 2002 oli 46,1 % (eli 1 287 miljoonaa euroa). Ympäristöalan painopisteitä ovat jatkossakin juomaveden hankinta, jäteveden käsittely ja kiinteiden jätteiden käsittely.

Tiedottaminen ja julkisuus

Brysselissä pidettiin 27. kesäkuuta ja 21. lokakuuta 2002 tiedotuskokous 15 jäsenvaltion kanssa.

Ensimmäisessä kokouksessa komissio esitteli hankkeiden muutoksia koskevat ohjeet, tarkastuskäyntejä koskevan ohjelman vuosiksi 2002–2003, määrärahojen jakautumisen kullekin jäsenvaltiolle sekä maksuennusteet vuodeksi 2002 ja rahoitusoikaisuja koskevan asetusluonnoksen (joka tuli voimaan 1. tammikuuta 2003).

Lokakuussa pidetyssä tiedotuskokouksessa komissio esitteli koheesiorahaston vuosikertomuksen 2001, selvitti ETAn rahoitusvälineen tilannetta sekä vuoden 2002 sitoumusten tilannetta.

Arviointi

Koheesiopolitiikan päätavoitteena on talouskehityksen maksimointi ja alueiden välisen eriarvoisuuden vähentäminen BKT:n ja työttömyysasteen osalta. Tämän vuoksi suurin ongelma, joka havaittiin hankeinvestointien kustannus-hyötyanalyysija koskevissa arvioinneissa, oli talusanalyysin puuttuminen tai näiden analyysien heikko toteutus.

Tämän vuoksi on hylätty useita hanke-ehdotuksia, joissa keskityttiin pääasiassa rahoitusanalyysiin. Tässä kohdin komissiolla on ollut myös ohjaava rooli. Asiaa koskevissa kertomuksissa on painotettu erityisesti niitä keinoja, joilla hankkeen toteuttajia voitaisiin opastaa laatimaan perusteellisempia arvioita niistä talusanalyysien osa-alueista, joissa on havaittu puutteita.

Lisäksi eräiden hankeinvestointien rahoitusanalyysistä kävi ilmi, että sen jälkeen kun kustannus-hyötyanalyysiä oli tarkistettu, hankkeiden toteuttajat huomasivat, että investointeihin tarvittiinkin huomattavasti vähemmän yhteisön tukea. Tällä on ratkaiseva merkitys sen vuoksi, että tällä tavoin EU:n rakennepolitiikkaan käytettävän julkisen rahoituksen tehokkuus voidaan maksimoida ja yhteisrahoitusta voidaan myöntää useammille hankkeille. Monet hankkeita koskevat kertomukset eivät myöskään sisältäneet riskianalyysiä. Komissio on kehottanut painokkaasti hankkeen toteuttajia käyttämään tätä menetelmää hankkeen onnistumismahdollisuuksien parantamiseksi ja sen aluekehitysvaikutusten tehostamiseksi.

Väärinkäytökset ja tuen keskeyttäminen

Vuoden 2002 marras- ja joulukuussa Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) ja aluepolitiikan pääosasto tekivät yhdessä tarkastuksia neljässä edunsaajana olevassa valtiossa. Tarkastukset koskivat tällä alalla tapahtuvien väärinkäytösten ilmoittamis- ja seurantajärjestelmiä ja -menettelyjä koskevan komission asetuksen (EY) N:o 1831/94 täytäntöönpanoa näissä valtioissa. Tarkastusten tulokset toimitetaan jäsenvaltioille, neuvostolle, Euroopan parlamentille ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle.

Koheesiorahaston rahoituksen yhteydessä esiintyvistä epäsäännönmukaisuuksista ja perusteettomasti maksettujen summien takaisinperinnästä sekä tätä alaa koskevan tiedotusjärjestelmän perustamisesta annetun komission asetuksen (EY) N:o 1831/94¹ 3 artiklan mukaan edunsaajina olevat jäsenvaltiot antavat komissiolle selvityksen epäsäännönmukaisuuksista, joista on tehty hallinnollinen tai oikeudellinen esitutkinta.

Vuonna 2002 kaksi jäsenvaltiota, Kreikka ja Irlanti ilmoittivat komissiolle kumpikin yhdestä väärinkäytöstapauksesta. Kreikan viranomaisten ilmoittamassa tapauksessa kyse oli yhteensä 973 444 euron suuruisesta yhteisön tuesta, ja väärinkäytös liittyi julkisia hankintoja koskevien sääntöjen rikkomiseen. Irlannin ilmoittamassa tapauksessa kyse oli yhteensä 5 885 euron suuruisesta yhteisön tuesta, ja väärinkäytös koski hylättäviä menoja. Kyseinen summa on peritty takaisin kansallisella tasolla.

Kaksi muuta edunsaajana olevaa jäsenvaltiota ovat ilmoittaneet komissiolle edellä mainitun asetuksen perusteella, etteivät ne ole havainneet väärinkäytöksiä kyseisenä vuonna.

¹ EYVL L 191, 29.7.1994.

1. YLEISTÄ

1.1. Lähentyminen ja talouskehitys koheesiomaissa

1.1.1 Kreikka

Joulukuussa 2002 Kreikka esitti toisen tarkistetun vakaus- ja kasvuohjelman vuosiksi 2003–2006. Tarkistetussa ohjelmassa vuotuisen BKT:n kasvun ennustetaan olevan noin 3,8 % vuoteen 2006 mennessä. Vuonna 2004 BKT:n kasvun ennustetaan saavuttavan 4 %:n huipputasoa, ja vuodesta 2005 alkaen sen odotetaan laskevan lievästi. Ohjelmassa esitetyt ennusteet perustuvat makrotaloudellisiin olettamuksiin, jotka sisältyvät Euroopan parlamentin joulukuussa 2002 hyväksymään vuoden 2003 talousarvioon.

Vuonna 2002 tarkistetussa ohjelmassa todetaan, että Kreikan viranomaiset harjoittavat jatkossakin vakauteen tähtääviä makrotaloudellisia politiikkoja ja toteuttavat tarvittavia rakenneuudistuksia BKT:n kasvun takaamiseksi.

Vuonna 2002 talousarvioon tehdyt korjaukset vaikuttivat huomattavasti rahoitusasemaan. Tämän tuloksena monet aiemmin talousarvion ulkopuolelle jätetyt toimet luokiteltiin uudelleen. Näiden korjausten seurauksena arvioitu valtiontalouden ylijäämä vuosina 2000 ja 2001 kääntyi alijäämäksi, joka ylsi vuonna 2002 1,1 %:iin BKT:sta, vaikka vuoden 2001 tarkistetussa ohjelmassa ylijäämän ennustettiin olevan 0,8 % BKT:sta. Vuoden 2002 tarkistetussa ohjelmassa valtion velan suhteellisen osuuden arvioidaan olevan 105,3 % BKT:sta eikä 97,3 % BKT:sta, kuten edellisessä tarkistuksessa ennustettiin. Vuoden 2002 tarkistetussa ohjelmassa ennustetaan, että julkisen talouden rahoitusasema muuttuu ylijäämäiseksi vuonna 2006, jolloin ylijäämä on 0,6 % BKT:sta, ja samana vuonna valtion velan suhteellinen osuus laskee 87,6 %:iin BKT:sta.

Julkista taloutta pyritään vakauttamaan entisestään suurten ja kasvavien perusylijiämien avulla. Vuoteen 2006 mennessä perusylijiämän arvioidaan olevan vuosittain keskimäärin 4,8 % BKT:sta, mikä on pienempi kuin edellisessä tarkistuksessa ennustettu 6 %:n perusylijiäämä. Lisäksi kasvaviin perusylijiämiin perustuvan finanssipolitiikan tehokkuutta heikentävät monet epävarmuustekijät, jotka johtuvat siitä, että määrätietoisia toimenpiteitä nykyisten menojen hillitsemiseksi ei ole olemassa. Neuvosto totesi lausunnossaan, että julkinen talous tarvitsee vahvempia keskipitkän aikavälin sopeutustoimia, jotta valtion velan suhteellista osuutta voitaisiin vähentää tehokkaasti. Tässä olisi otettava erityisesti huomioon ne vakavat seuraukset, joita väestön ikääntymisestä johtuvilla julkisilla menoilla voi olla julkisen talouden kestävyydelle.

1.1.2. Espanja

Vuonna 2002 Espanjassa toteutetut talouspolitiikan tärkeimmät suuntaviivat esitettiin tarkistetussa vakaushjelmassa vuosiksi 2001–2005. Ohjelmassa vahvistettiin viime vuosina noudatettu talousstrategia, joka perustuu julkisen talouden rahoitusaseman vahvistamiseen ja rakenneuudistuksiin. Neuvosto katsoi ohjelman olevan vakaus- ja kasvusopimuksen mukainen.² Kansainvälinen taloudellisen taantumun vaikutuksesta BKT kasvoi 2,0 % vuonna 2002, kun tarkistetussa vakautusohjelmassa sen oli

² EYVL C 51 s. 8, 26.2.2002.

oletettu kasvavan 2,4 %. Tästä huolimatta, ja koska vuonna 2001 alijäämä oli 0,1 % BKT:sta, julkisen talouden rahoitusaseman tasapainotavoitteesta jäätiin vain 0,1 prosenttiyksikköä, kun taas tarkistetussa ohjelmassa arvioitu velan osuus BKT:sta ylitettiin, ja se oli 54 %. Sitä vastoin hintakehitys oli odotettua epäedullisempää, ja kuluttajahintainflaatio oli keskimäärin 3,6 %. Tämä johtui toisaalta tilapäisistä tekijöistä ja toisaalta pohjainflaation kiihtymisestä.

Neljäs tarkistettu vakausohjelma vuosiksi 2002–2006 toimitettiin Euroopan komissiolle 27. joulukuuta 2002, ja neuvosto esitti sitä koskevan arvion 18. helmikuuta 2003³. Neuvosto katsoi tarkistuksen olevan vakaus- ja kasvusopimuksen määräysten mukainen sekä noudattavan talouspolitiikan laajoja suuntaviivoja. Vuonna 2003 saavutettu julkisen talouden rahoitusaseman tasapaino jatkuu myös vuonna 2004, ja vuosina 2005 ja 2006 valtiontalouden odotetaan olevan hieman ylijäämäinen, edellisenä 0,1 % ja jälkimmäisenä 0,2 % BKT:sta. Tarkistuksessa esitetty verotusta koskeva strategia pysyy ennallaan aikaisempiin ohjelmiin verrattuna. Strategia perustuu juoksevien menojen rajoittamiseen, jota tuetaan korkomenoja vähentämällä. Näin voidaan lisätä julkisia investointeja. Ohjelmassa suunnitellaan myös henkilökohtaisen tuloverotuksen uudistamista, jonka on määrä tulla voimaan vuodesta 2003 alkaen ja joka on sopusoinnussa julkisen talouden vakauden säilyttämisen kanssa. Velan osuus BKT:sta laskee edelleen, vuonna 2003 alle 53,1 %:iin ja ohjelmakauden loppuun mennessä alle 47 %:iin.

1.1.3. Irlanti

Neuvoston arvio Irlannin vakausohjelmasta vuosiksi 2002–2004 oli, että jos niin sanottuja varotoimenpiteitä (odottamattomien tapahtumien varalta) ei käytetä, vakaus- ja kasvusopimuksen lähellä tasapainoa -tavoite täyttyisi suunnilleen koko ohjelmakauden ajan.⁴ Tällaiset varotoimenpiteet sisältyvät perinteisesti kahta seuraavaa vuotta koskeviin Irlannin vakausohjelmien julkisen talouden ennusteisiin, ja vuosiksi 2002–2004 laaditussa vakausohjelman päivityksessä varotoimenpiteiden osuus oli 0,8 % BKT:sta vuodeksi 2003 ja 1,1 % BKT:sta vuodeksi 2004. Vuonna 2002 julkisen talouden rahoitusaseman arvioidaan olleen lievästi alijäämäinen, eli alijäämä olisi ollut vain 0,1 % BKT:sta, mikä on noin ½ prosenttiyksikköä alle tavoitteen. Tämä johtui pääosin verotulojen voimakkaasta vähenemisestä.⁵ Voimakkaan nimelliskasvun seurauksena valtion velan osuus BKT:sta laski edelleen noin 34 %:iin vuonna 2002.

Uusi tarkistettu vakausohjelma vuosiksi 2003–2005 julkaistiin joulukuussa yhdessä vuodeksi 2003 laaditun tiukennetun talousarvion kanssa. Irlannin viranomaiset asettavat alijäämätavoitteeksi 0,8 % BKT:sta vuonna 2003⁶, ja sitä on tarkoitus lisätä 1,2 %:iin vuosina 2004 ja 2005 (kun otetaan huomioon varotoimenpiteet, joiden osuus BKT:sta on 0,4 % vuonna 2004 ja 0,8 % vuonna 2005). Neuvosto totesi

³ EUVL C, 51 s. 4, 5.3.2003.

⁴ EYVL C 51, 26.2.2002.

⁵ Tätä arviota varten talousarviossa asetettua tavoitetta (+0,7 % BKT:sta) on mukautettu niin, että se (i) sisältää UMTS-toimiluvista saadut tulot, joiden osuus on 0,2 % BKT:sta ja että se (ii) ei sisällä Euroopan keskuspankista tehtävää siirtoa, jonka osuus on 0,5 % BKT:sta ja joka oli luokiteltava uudelleen talousarvion ulkopuoliseksi rahoitukseksi.

⁶ Odotettu kehitys perustuu julkisen talouden alijäämää ja velkaa koskevaan ilmoitukseen, joka annettiin maaliskuussa 2003 neuvoston asetuksen (EY) N:o 3605/93 mukaisesti, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston asetuksella (EY) N:o 475/2000.

18. helmikuuta 2003 antamassaan arvioissa, että rakenteellisen alijäämän ennustetaan olevan lähes tasapainossa tai ylijäämäinen vuoteen 2005 mennessä, mikä olisi vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksen mukaista. Neuvosto lisäsi, että Irlannin olisi käytettävä vain rajoitetusti varausta ennakoimattomia menoja varten ja rahoitusaseman olisi oltava lähes tasapainossa jo vuonna 2004⁷. Tarkistetussa vakausohjelmassa ennustetaan, että julkinen velka kasvaa hieman ja ylittää 35 %:iin BKT:sta viimeistään vuonna 2005. Jos kansalliseen eläkerahastoon⁸ kerättyjä varoja ei oteta huomioon, julkisen velan osuus BKT:sta alenee vuoteen 2005.

1.1.4. Portugali

Rahoitusasema ei kehittynyt vuonna 2002 vuosiksi 2002–2005 laaditun tarkistetun vakausohjelman mukaisesti. Neuvosto antoi arvionsa ohjelmasta 12. helmikuuta 2002⁹. Julkisen talouden alijäämätavoitteeksi asetettiin 1,8 % BKT:sta, mutta maaliskuussa 2003 ilmoitettujen tietojen mukaan vuoden 2002 alijäämä oli 2,7 % BKT:sta. Huomattavat poikkeamat vuoden 2001 talousarviosta haittasivat vuoden 2002 vakausohjelman täytäntöönpanoa. Näiden poikkeamien vuoksi neuvosto päätti 5. marraskuuta, että Portugalissa on liiallinen julkisen talouden alijäämä. Poikkeamat olivat niin suuria, että niillä oli voimakkaita vaikutuksia vuoden 2002 aikana, sillä poikkeamat tunnistettiin täysin vasta vuoden puolivälissä, vaikka Portugalin viranomaiset olivat ryhtyneet korjaaviin toimenpiteisiin kesäkuussa 2002. Myös talouskasvun todettiin olleen vuonna 2002 odotettua heikompaa.

Portugalin hallitus hyväksyi 20. joulukuuta neljännen tarkistetun vakausohjelman vuosiksi 2003–2006, ja neuvosto esitti sitä koskevan arvionsa 7. maaliskuuta 2003. Koska poikkeamat talousarviosta olivat vuonna 2001 niin suuria, ohjelman aiemmissa tarkistuksissa asetetut alijäämätavoitteet olivat vanhentuneet. Uudessa tarkistetussa ohjelmassa ennustetaan, että valtion velan osuus alenee vähitellen vuosien 2003–2006 aikana ja että se on lähes tasapainossa ohjelmakauden loppuun mennessä (2,4 % vuonna 2003, 1,9 % vuonna 2004, 1,1 % vuonna 2005 ja 0,5 % vuonna 2006). Erityisesti julkiselle taloudelle vuodeksi 2003 asetettu tavoite edellyttää huomattavia ponnistuksia julkisen talouden vakauttamiseksi. Tämä johtuu pääosin siitä, että on tarpeen korvata niistä monista kertaluonteisista toimenpiteistä aiheutuneita menoja, joita hyväksyttiin vuonna 2002 liiallisen alijäämän mahdollisimman nopeaksi korjaamiseksi. Suhdanteiden heikkeneminen voi estää talousarvion toteuttamisen suunnitellusti, ja tämän vuoksi voidaan tarvita ylimääräisiä säästötoimia.

1.2. Ehdollisuus

Vuonna 2002 koheesiorahaston edunsaajana olevat valtiot ovat toteuttaneet vakausohjelmia niin, että ne välttyisivät liialliselta ylijäämältä.

Portugalin viranomaiset ilmoittivat 25. heinäkuuta 2002, että vuoden 2001 alijäämä oli 4,1 % BKT:sta, mikä on selvästi enemmän kuin 3 %:n viitearvo. Portugali vahvisti tämän luvun 1. syyskuuta 2002 antamassaan ilmoituksessa, joka liittyi julkisen talouden alijäämää ja velkaa koskevaan puolivuotiskertomukseen. Näiden

⁷ EUVL C 51, 5.3.2003.

⁸ Rahastoon siirretään julkisyhteisöjen resursseista vuosittain 1 % BKT:sta. Vuoden 2002 lopulla osuus oli yli 7 % BKT:sta.

⁹ EYVL C 51, s. 8, 26.2.2002.

tietojen perusteella komissio aloitti liiallista alijäämää koskevan menettelyn, joka perustuu perustamissopimuksen 104 artiklaan. Komissio myös antoi 16. lokakuuta 2002 lausunnon Portugalin liiallisesta alijäämästä Portugalissa vuonna 2001 sekä kaksi suositusta neuvoston päätökseksi. Koska Portugalin viranomaiset olivat jo ryhtyneet ripeisiin toimiin laatimalla korjatun talousarvion, jonka nojalla kesäkuussa 2002 toteutettiin sekä tulo- että menopuoleen kohdistuvia toimia, komissio ei suositellut koheesiorahastosta myönnettävän tuen keskeyttämistä. Neuvosto päätti 5. marraskuuta 2002, että vuonna 2001 Portugalissa oli liiallinen alijäämä, ja kehotti Portugalin viranomaisia lopettamaan liiallisen alijäämän tilanteen viimeistään 31. joulukuuta 2002.

Portugali on toiminut suositusten mukaisesti. Maaliskuussa 2003 ilmoitettujen tietojen perusteella vuoden 2002 julkisen talouden alijäämä oli 2,7 % BKT:sta.

2. Toimintaperiaatteet ja myönnetyt tuet

2.1. Yhteensovittaminen muiden yhteisön politiikkojen kanssa

2.1.1. Julkiset hankinnat

Komissio kiinnittää erityistä huomiota siihen, että julkisia hankintoja koskevaa yhteisön lainsäädäntöä noudatetaan tarkasti koheesiorahastosta tuettavien hankkeiden yhteydessä.

Jo tukihakemusten käsittelyvaiheessa hakemuslomakkeessa edellytetään tarjouskilpailuihin liittyvien ilmoitusten kopioiden sekä tarjouskilpailujen ratkaisemismenettelyn moitteetonta sujumista koskevien muiden tietojen toimittamista. Jos tarjouskilpailua ei ole ratkaistu vielä siinä vaiheessa, kun tukea haetaan, edunsaajana olevan jäsenvaltion on toimitettava välimaksujen tai loppuraportin esittämisen yhteydessä tietoja julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamisesta.

Komissio suorittaa eri tarkastuskäyntien yhteydessä myös rutiinitarkastuksia, jotka koskevat julkisista hankinnoista annettuja yhteisön direktiivejä sekä tarjouskilpailujen ratkaisumenettelyjen sääntöjenmukaisuutta.

Komissio antoi Portugalille varoituksen, koska tämä oli jättänyt noudattamatta julkisista hankinnoista annettuja direktiivejä myöntäessään ilman tarjouskilpailua käyttöoikeussopimuksia Águas de Portugal SA:n omistuksessa oleville yritysille.

2.1.2. Kilpailu

Koheesiorahastosta rahoitetaan pääasiassa liikenneinfrastruktuurin edistämiseen tai ympäristön suojelemiseen pyrkiviä hankkeita (jätehuoltoa ja jätevesiä koskevat hankkeet), joihin ei yleensä liity yhteensopivuusongelmia yhteisön kilpailusääntöjen kanssa. Mikäli julkisiin hankintoihin liittyvien tarjouskilpailujen ratkaisemista koskevia sääntöjä ei rikota ja mikäli infrastruktuurien vapaa saatavuus taataan kaikille toimijoille, jotka täyttävät vaadittavat tekniset ja oikeudelliset edellytykset, yksittäiset yritykset eivät voi saada erityistä hyötyä näistä hankkeista.

Koska ei voida kuitenkaan sulkea pois mahdollisuutta, että tietyt toimenpiteet voivat sisältää valtiontukea, yhteisön valvontaa jatketaan vuoden 2002 aikana. Tukihakemusten käsittelyssä arvioidaan lähinnä koheesiorahastosta tuettavien toimenpiteiden yhteensopivuutta perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan kanssa.

2.1.3. Ympäristö

Koheesiorahastolla tuetaan ympäristöpolitiikan laajempien tavoitteiden saavuttamista. Nämä tavoitteet liittyvät kestäväan kehitykseen ja erityisesti kuudennen ympäristöä koskevan toimintaohjelman luonnonvarojen hoitoa ja jätehuoltoa koskevaan ensisijaiseen toiminta-alueeseen.

Vuonna 2002 komissio jatkoi pyrkimyksiään ympäristölainsäädännön toimeenpanemiseksi sekä rahoittamalla suoraan jäteveden tai jätteiden käsittelyyn, juomaveden hankintaan tai jätteiden käsittelyyn tarkoitettuja infrastruktuureja että edellyttämällä eräiden direktiivien asianmukaista noudattamista tuen saamisen ennakkoehtona. Tällaisia direktiivejä ovat toisaalta eri aihealueita koskevat direktiivit, joilla on voimakas alueellinen ulottuvuus (kuten luonnonsuojelua, jätehuoltoa ja jätevesiä koskevat direktiivit) sekä toisaalta ympäristövaikutusten arviointia koskeva direktiivi.

Yhteisön luetteloiden laatiminen Natura 2000 -verkostoon kuuluvista suojelualueista on jatkossakin tärkeällä sijalla komission toiminnassa. Vuonna 2002 järjestettiin biogeografian alan kokouksia, joissa käsiteltiin sekä mannermaata että Atlantin aluetta. Alppien alueen Natura 2000 -alueiden luetteloa koskeva luonnos saatiin myös valmiiksi.

Vuodesta 1995 toimitettavien Natura 2000 -alueiden luetteloiden toimittamista on huomattavasti vauhdittanut komission aloite, jonka mukaan tuen myöntäminen on sidottu luetteloiden toimittamiseen.

Komissio arvioi tarvittaessa koheesiorahastosta myönnettävien tukien yhteydessä tukihakemusten yhdenmukaisuutta luontotyyppi- ja lajirektiivin 92/43/EY 6 artiklan kanssa. Komissio arvioi yhdyskuntajätteen käsittelyä koskevat tukihakemukset ottaen huomioon alalla noudatettavan politiikan ja lainsäädännön.

Yhdyskuntajätevesien käsittelyä¹⁰ koskevia hankkeita voidaan rahoittaa ainoastaan, jos ne ovat asianmukaisia (mekaaninen tai biologinen käsittely tai jälkikäsittely sen mukaan, onko alueet määritelty vähemmän alttiiksi, normaaleiksi vai haavoittumiselle alttiiksi) direktiivin 91/271/ETY mukaisesti.

Arvioidessaan tukihakemuksia komissio on ottanut huomioon myös hankkeiden sisällyttämisen toimiviin yhdenmukaisiin järjestelmiin sekä niiden integroimisen vesistöalueita koskeviin suunnitelmiin.

Koheesiorahastosta rahoitettujen hankkeiden avulla on voitu toteuttaa saastuttaja maksaa -periaatetta soveltamalla tuen eri tasoja¹¹. Saastuttaja maksaa -periaatteen soveltamista tullaan pian vahvistamaan soveltamalla vesipuitedirektiiviä¹².

¹⁰ Direktiivi 91/271/ETY.

¹¹ Työasiakirja nro 1, saastuttaja maksaa -periaatteen soveltaminen, aluepolitiikan pääosasto.

¹² Direktiivi 2000/60/EY.

Ympäristöalan kansalliset viranomaiset osallistuvat hankkeiden arviointiin antamalla pyydettäessä lausuntoja. Myös kaikkien hankkeiden seuranta varmistetaan siten, että kansalliset viranomaiset voivat osallistua seurantakomiteoiden työhön.

2.1.4. Liikenne

Yhteistä etua koskevia Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN) hankkeita rahoitetaan TEN-budjettikohdasta, kun taas koheesiorahastosta tuetaan ainoastaan infrastruktuureihin liittyviä TEN-liikennehankkeita.

TEN-talousarvion ja koheesiorahaston välinen yhteensovittaminen on tärkeää, koska näissä yhteisön rahoitusvälineissä otetaan huomioon tarve kytkeä rakenteellisista puutteista kärsivät saari- ja syrjäseutualueet sekä liikenteellisesti eristyksissä olevat alueet yhteisön keskusalueisiin.

TEN-asetuksen mukaan hankkeen samalle vaiheelle ei voida myöntää tukea sekä TEN-talousarviosta että muista yhteisön rahoituslähteistä. Joissakin tapauksissa hankkeita, joiden toteutettavuustutkimukset on rahoitettu TEN-talousarviosta, voidaan tukea koheesiorahastosta tai Euroopan investointipankista (EIP), joista myönnetään rahoitusta varsinaisen investoinnin rakennustöihin.

TEN-varainhoitoasetusta (EY) N:o 2236/95 muutettiin asetuksella (EY) N:o 1655/99. Näin haluttiin mahdollistaa keskipitkän aikavälin suunnittelu käyttämällä monivuotisia tavoiteohjelmia, jotka on laadittu yhteisön rahoitusta sekä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien edistämistä varten. Samalla pieni osa budjettivaroista (1–2 %) voidaan käyttää riskipääomalla rahoitettujen hankkeiden tukemiseen.

Komissio hyväksyi monivuotisia tavoiteohjelmia koskevan ehdotuksen vuosiksi 2001–2006 syyskuussa 2001. Siinä on varattu yhteensä noin 2,8 miljardia euroa 11 ensisijaiseen hankkeeseen (Essenin hankkeet), maailmanlaajuisia satelliittinavigointijärjestelmiä koskevaan hankkeeseen ("Galileo") sekä neljään yhteistä etua koskevien hankkeiden ryhmään.

Vuonna 2002 monivuotisten tavoiteohjelmien mukaisille TEN-T-hankkeille, Galileo-hankkeelle ja monivuotisten tavoiteohjelmien ulkopuolella oleville yhteistä etua koskeville hankkeille myönnettiin maksusitoumuksina yhteensä 563,4 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi 7,0 miljoonaa euroa siirrettiin riskipääomajärjestelyyn julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen perustuvien TEN-T-hankkeiden tukemiseksi.

Vuonna 2002 tukea jaettiin liikennemuodoittain siten, että valtaosa TEN-liikenne-talousarvioon kuuluvasta liikennettä koskevasta yhteisön rahoituksesta myönnettiin rautatiehankkeille (lähes 47 %). Toisella ja kolmannella sijalla ovat Galileo-hanke (30 %) ja maantiehankkeet (4 %).

2.2. YHTEENSOVITTAMINEN RAKENNERAHASTOJEN KANSSA: STRATEGISET VIITEKEHYKSET

2.2.1. YMPÄRISTÖ

Kreikka

Ympäristöalan strateginen viitekehys esitetään omassa luvussaan Kreikan strategisen viitekehysten ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa vuosiksi 2000–2006. Komissio hyväksyi toimintaohjelman 24. heinäkuuta 2001 (päätös C(2001) 1357). Strateginen viitekehys on yleinen toimintaväline, jonka tavoitteena on kannustaa valtioita noudattamaan EU:n ympäristölainsäädännöstä aiheutuvia velvoitteitaan sekä edistämään kestävä kehitystä.

Koheesiorahasto osallistuu tämän ympäristösuunnitelman rahoitukseen, ja sen tarkoituksena on vastata muutamii Kreikan infrastruktuuria koskeviin laajoihin tarpeisiin juomaveden, yhdyskuntajätevesien ja kiinteiden jätteiden käsittelyn alalla. Rahoituksen odotetaan ohjaavan kehitystä merkittävästi oikeaan suuntaan.

Kiinteiden jätteiden huollon osalta yleinen toimintasuunnitelma perustuu kansalliseen kiinteiden jätteiden jätehuoltosuunnitelmaan. Suunnitelman on laatinut ympäristöasioista, suunnittelusta ja julkisista töistä vastaava ministeriö, ja se on esitetty Euroopan unionille.

Toimintasuunnitelma perustuu kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla sovittuihin jätehuoltosuunnitelmiin, ja sen yleisenä tavoitteena on kaiken tyyppisen kiinteän jätteen asianmukainen käsittely sekä tarvittaessa ympäristön palauttaminen ennalleen siellä, missä jätteet ovat heikentäneet sen laatua ja pilanneet sen.

Myös yhdyskuntajätevesien huoltoa varten on laadittu vastaava suunnitelma, joka on direktiivin 91/271/ETY vaatimusten mukainen ja koskee koko maata. Koheesiorahastosta ja EAKR:sta myönnettyjen varojen avulla Kreikan viranomaiset voivat noudattaa kyseisen direktiivin säännöksiä.

Vuonna 2002 ympäristöalan hankkeita koskevaa strategista viitekehystä toteutettiin tekemällä investointeja *kiinteiden jätteiden ja jätevesien käsittelyn sekä vesihuollon* alalla. Suurin osa hyväksytyistä hankkeista koskee lähinnä kiinteiden yhdyskuntajätteiden käsittelyhankkeita ja lisäksi vesihuoltohankkeita ja jätevesien käsittelyhankkeita. Tulevaisuudessa kiinteiden jätteiden huoltoon ja jätevesihuoltoon tehtäviä investointeja pyritään toteuttamaan ja saattamaan loppuun yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa ja täyttämään näin yhteisön lainsäädännön vaatimukset.

Espanja

Koheesiorahastosta tukea saavat ensisijaiset toiminta-alat ohjelmakaudella 2000–2006 ovat:

- Vesihuolto
- Viemärointi ja jäteveden käsittely

- Yhdyskunta-, teollisuus- ja ongelmajätteiden huolto

Nämä toimet on valittava käyttämällä strategiseen yhteensovittamiseen perustuvaa lähestymistapaa, joka on suunniteltu kutakin valittua alaa silmällä pitäen. Toimet on sisällytettävä ohjelmiin, joissa määritellään eri alojen toiminnan tärkeimmät painopistealueet. Toimet on myös koordinoitava sellaisten samoihin aloihin kuuluvien toimien kanssa, jotka saavat tukea rakennerahastoista. Kunkin alakohtaisen strategisen viitekehyksen sisältö on esitetty koheesiorahaston vuoden 2000 vuosikertomuksessa.

Irlanti

Irlannin viranomaiset esittelivät ympäristöalan strategisen viitekehyksen vuonna 2000. Tätä viitekehystä käytetään edelleen perusteena harkittaessa tuen myöntämistä yksittäisille jätevesiä ja kiinteitä jätteitä koskeville hankkeille. Rakennerahasto-ohjelmien ja koheesiorahaston ensisijaisten rahoituskohteiden välinen johdonmukaisuus voidaan varmistaa melko helposti, sillä koheesiorahaston tuki kohdennetaan muutamille suurille rakennushankkeille. Vuonna 2002 ei hyväksytty uusia hankkeita yhteisrahoituksen saajaksi.

Portugali

Portugalin ympäristöalan strategisessa viitekehyksessä vuosiksi 2000–2006 määritellään seuraavat ensisijaiset tavoitteet:

- Kehitetään edelleen ja täydennetään ympäristöalan perusinfrastruktuureja
- Kehitetään mahdollisuuksia kestäväan kehitykseen, ympäristönsuojeluun ja luonnonvarojen hoitoon.

Koheesiorahaston tukea varataan suurille vesihuoltohankkeille, yhdyskuntajätevesien poisto- ja käsittelyhankkeille sekä kiinteän yhdyskuntajätteen infrastruktuurihankkeille. Pienempiä ja täydentäviä hankkeita on rahoitettu myös EAKR:sta Portugalin tukikehykseen sisältyvissä alueellisissa ohjelmissa.

Vesihuollon ja yhdyskuntajäteveden poiston ja käsittelyn varmistamiseksi käytetään yleensä integroituja järjestelmiä. Niiden perusyksiköitä ovat kuntien väliset veden koko kierron kattavat järjestelmät, joita hallinnoi sama yksikkö. Tämän menetelmän etuna on, että hankkeiden suunnittelu- ja investointivaihe voidaan optimoida, ja lisäksi voidaan varmistaa, että integroitua järjestelmää hoitaa ja ylläpitää erittäin ammattitaitoinen ja tähän alaan erikoistunut yhtiö.

Integroituja järjestelmiä hoitavat joko julkiset yritykset, joissa kunnilla on nykyisin merkittävä omistusosuus, tai kuntien väliset yhdistykset, joilla on lain mukaan erityisasema. Kummassakin tapauksessa integroitujen järjestelmien hoitovastuun siirto ja jakaminen edellyttivät monimutkaisia neuvotteluja sekä palvelusopimusten laatimista osapuolten välille.

Koska Portugalia vastaan on aloitettu seuraamusmenettely, joka koskee käyttöoikeussopimusten myöntämistä julkisen sektorin yrityksille, joidenkin uusien hankkeiden hyväksyminen on viivästynyt huomattavasti. Tällaisilla viivästyksillä on voimakkaita vaikutuksia myös ympäristöalan strategisen viitekehyksen

toteuttamiseen, vaikka toisaalta toivotaankin, että vuoden 2003 aikana tapahtuisi selkeää elpymistä.

2.2.2. Liikenne

Kreikka

Kreikan liikennealan strateginen viitekehys hyväksyttiin tieliikenteen akseleita, satamia ja kaupunkien kehittämistä koskevan toimintaohjelman yhteydessä maaliskuussa 2001 sekä rautateitä, lentokenttiä ja kaupunkiliikennettä koskevan toimintaohjelman yhteydessä huhtikuussa 2001. Strategiseen viitekehykseen kuuluvat sellaiset toimet ja EAKR:sta myönnettävä rahoitus, joiden tavoitteena on pääasiassa:

- a) saattaa valmiiksi Euroopan laajuisten verkkojen ensisijaiset maantieliikenneakselit eli PATHE-, EGNATIA- ja JOONIA- akselit sekä Korinti-Tripoli-Kalamata/Sparta -moottoritie
- b) saattaa valmiiksi PATHE-rautatieliikenneakselin nykyaikaistaminen ja sen sähköistäminen sekä merkinantojärjestelmän kehittäminen,
- c) nykyaikaistaa Igoumenitsan ja Iraklionin satamien infrastruktuuri ja
- d) nykyaikaistaa Kreikan lentoliikenteen valvontajärjestelmä.

Liikennealan painopistealueet nykyisellä ohjelmakaudella ovat – sovitun strategian mukaisesti – moottoritiet, rautatiet ja satamat. Tärkeimpänä tavoitteena on toteuttaa Euroopan laajuisia verkkoja rakentamalla ensisijaiset väylät PATHE ja EGNATIA.

Rautatieliikenteen alalla on toteutettava lisätoimia, jotta PATHE-rautatieliikenneakseli voidaan toteuttaa asianmukaisesti ja täysimittaisesti.

Espanja

Espanjan viranomaiset esittivät komission ja jäsenvaltion välisten pohdintojen yhteydessä asiakirjan, joka koskee investointeja Euroopan laajuisiin liikenneverkkoihin (TEN) ja jossa määritellään alan yleinen strategia ohjelmakaudeksi 2000–2006. Tämän asiakirjan täydennykseksi Espanjan viranomaiset määrittivät rakenne- ja koheesiorahaston tukien käyttöstrategian varmistukseksi paremmin näiden kahden välineen välisen johdonmukaisuuden ja täydentävyyden.

Strategia, jonka mukaan rahastojen varoja käytetään Euroopan laajuisia liikenneverkkoja koskevien investointien rahoittamiseen, voidaan tiivistää seuraavasti:

Strategisessa viitekehyksessä mainitut suurnopeusradat (Madrid–Barcelona–Ranskan raja, Madrid–Valladolid, Madrid–Valencia ja Córdoba–Malaga) muodostavat kuljetusmuotojen välistä tasapainoa parantavat suuret akselit, joiden avulla liikenne saadaan jakautumaan sekä järkevämmiin että ympäristön kannalta edullisempiin. Nämä hankkeet muodostavat kauden 2000–2006 merkittävän painopistealueen. Koska hankkeet ovat ensisijaisen tärkeitä ja koskevat useita alueita (Córdoba–

Malaga -linjaa lukuun ottamatta), koheesiorahasto on pääasiallinen rahoituslähde näistä neljästä linjasta kolmelle.

Irlanti

Irlannin viranomaiset esittelivät liikennealan strategisen viitekehysten vuonna 2000. Tätä viitekehystä käytetään edelleen perusteena harkittaessa tuen myöntämistä yksittäisille tie- ja rautatieliikennehankkeille. Rakennusrahasto-ohjelmien ja koheesiorahaston ensisijaisten rahoituskohteiden välinen johdonmukaisuus voidaan varmistaa melko helposti, sillä koheesiorahaston tuki kohdennetaan muutamille suurille rakennushankkeille. Vuonna 2002 ei hyväksytty uusia yhteisrahoitettavia hankkeita.

Portugali

Vuonna 2002 hyväksyttiin vain yksi uusi liikennealan hanke. Hanke koskee pääsyä Euroopan laajuiseen verkkoon.

Koheesiorahaston toiminta on näin ollen keskittynyt vahvasti edellisvuosina hyväksytyjen hankkeiden toteutuksen seurantaan. Seurannassa kiinnitetään edelleen erityistä huomiota kokonaisvaltaiseen yhteensovittamiseen sellaisten investointien kanssa, jotka saavat yhteisrahoitusta muista yhteisön rahoituslähteistä. Näin voidaan saada mahdollisimman paljon synergiaetua toimivaa liikenneverkkoa koskevista hankkeista, jotka saadaan päätöksen näillä näkymin vuonna 2006.

Strategisen viitekehysten laajoja suuntaviivoja ei ole muutettu.

2.3. TALOUSARVIO JA SEN KÄYTTÖ, MAKSUSITOUMUS- JA MAKSUMÄÄRÄRAHAT

2.3.1. Käytettävissä oleva varat

Asetuksen (EY) N:o 1164/94, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 1264/99, eli koheesiorahastoasetuksen 4 artiklan mukaisesti koheesiorahastolle osoitetut maksusitoumusmäärärahat vuodeksi 2002 ovat 2 615 miljoonaa euroa vuoden 1999 hintoina. Talousarvioon kirjattu lopullinen määrä indeksoinnin jälkeen on 2 788 miljoonaa euroa, ja tähän sisältyy teknistä apua varten myönnetty 1 miljoona euroa.

Kun noudatetaan koheesiorahastoasetuksen liitteessä I säädetyjä jäsenvaltiokohtaisia vaihteluvälin keskiarvoja (vuoden 1999 hintoina), määrärahojen ohjeellinen jakautuminen vuonna 2002 on seuraava:

Maa	Jakautuminen %	Jakautuminen milj. euroa
Espanja	61,03	1 596
Kreikka	16,83	440
Irlanti	5,32	139
Portugali	16,83	440
Käytettävissä olevat määrärahat	100	2 615

2.3.2. Talousarvion toteuttaminen

Koheesiorahaston budjettimäärärahojen toteutuminen vuonna 2002 sekä määrärahojen siirrot:

Yhteenveto määrärahojen toteutumisesta vuonna 2002 (euroina)

Maksusitoumusmäärärahat	Alkuperäiset	Liikkeet	Lopulliset määrärahat	Maksetut	Peruutetut	Siirrot 2002
Talousarvio 2002	2 789 000 000	0	2 789 000 000	2 788 154 716	845 284	0
Määrärahasiirrot vuodelta 2001	3 314 496	0	3 314 496	3 314 496	0	0
Uudelleen käyttöön otetut määrärahat	0	0	0	0	0	0
Korvaukset	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	2 792 314 496	0	2 792 314 496	2 791 469 212	845 284	0

Varainhoitoasetuksen 7 artiklan mukaisesti varainhoitovuoden lopussa toteutumattomat määrärahat peruutetaan, ellei komissio ole tehnyt nimenomaista siirtopäätöstä. Maksusitoumusmäärärahoista toteutettiin 99,9 %, ja varainhoitovuoden lopussa peruutettiin vain 845 000 euroa.

Maksusitoumusmäärärahoja siirrettiin vuodelta 2001 vain 3,3 miljoonaa euroa. Maksusitoumus- tai maksumäärärahoja ei siirretty vuodelta 2002 vuodelle 2003.

Maksumäärärahat	Alkuperäiset	Liikkeet	Lopulliset määrärahat	Maksetut	Peruutetut	Siirrot 2002
Talousarvio 2002	2 600 000 000	548 000 000	3 148 000 000	3 148 000 000	0	0
Määrärahasiirrot vuodelta 2001	0	0	0	0	0	0
Uudelleen käyttöön otetut määrärahat	0	0	0	0	0	0
Korvaukset	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	2 600 000 000	548 000 000	3 148 000 000	3 148 000 000	0	0

Maksumäärärahoista siirrettiin 548 miljoonaa tavoitteesta 2 koheesiorahastoon, jotta pystyttäisiin vastaamaan jäsenvaltioiden esittämiin maksupyyntöihin. Tämä siirto mukaan luettuna kaikki maksumäärärahat toteutettiin varainhoitovuoden aikana.

Määrärahojen toteuttaminen jäsenvaltioittain:

Talousarvion toteuttaminen vuonna 2002 jäsenvaltioittain

Maksusitoumusmäärärahat vuonna 2002

Jäsenvaltio	Ympäristö		Liikenne		Yhd. hankkeet Määrä	Yhteensä	
	Määrä	Osuus	Määrä	Osuus		Määrä	%
Espanja	930 467 527	47,1	1 046 236 673	52,9	1 976 704 200	70,8	
Kreikka	220 580 268	65,8	114 577 670	34,2	335 157 938	12,0	
Irlanti	75 378 358	41,3	107 282 982	58,7	182 661 340	6,5	
Portugali	60 318 853	20,3	236 461 881	79,7	296 780 734	10,6	
Tekninen apu	-	-	-	-	165 000	0	
Yhteensä	1 286 745 006	46,1	1 504 559 206	53,9	2 791 469 212	100	

Maksumäärärahat vuonna 2002

Jäsenvaltio	Ympäristö		Liikenne		Yhd. hankkeet Määrä	Yhteensä	
	Määrä	Osuus	Määrä	Osuus		Osuus	%
Espanja	924 763 990	44,6	1 146 960 474	55,4		2 071 724 4 5	65,8
Kreikka	125 620 657	26,3	351 182 669	73,7		476 803 326	15,1
Irlanti	98 040 769	51,0	94 157 866	49,0		192 198 635	6,1
Portugali	187 660 533	46,1	219 461 276	53,9		407 121 809	12,9
Tekninen apu	-	-	-	-	151 764	151 764	0
Yhteensä	1 336 085 950	42,4	1 811 762 284	57,6	151 764	3 148 000 000	100

Vuoden 2000 tavoin myös vuonna 2002 Espanja ja Irlanti sitoivat enemmän määrärahoja kuin niille oli myönnetty. Tilannetta tasapainotti se, että Portugali ja Kreikka kuluttivat puolestaan vähemmän määrärahoja kuin niille oli myönnetty.

Siinä missä vuonna 2001 suurin osa määrärahoista toteutettiin ympäristöhankkeissa (51,5 % maksusitoumusmäärärahoista ja 61,3 % maksumäärärahoista), vuonna 2002 etusijalla ovat olleet liikennehankkeet (vastaavasti 53,9 % ja 57,6 % kaikista määrärahoista).

Seuraavassa taulukossa esitetään määrärahojen kumuloitu toteutuminen kaudella 2000–2002 jäsenvaltioittain (lukuun ottamatta teknistä apua):

Jäsenvaltio	Jakautuminen 2000–2003	2000	2001	2002	Yhteensä
Espanja	61,02 %	1 601 305 968	1 676 893 850	1 973 389 704	5 251 589 522
Kreikka	16,81 %	435 532 521	467 400 382	335 157 938	1 238 090 841
Irlanti	5,30 %	169 624 664	115 000 000	182 661 340	467 286 004
Portugali	16,87 %	450 770 587	455 699 130	296 780 734	1 203 250 451
YHTEENSÄ	100,00 %	2 657 233 740	2 714 993 362	2 787 989 716	8 160 216 818

2.3.3. Talousarvion toteuttaminen edellisellä kaudella (1993–1999)

Seuraavassa taulukossa esitetään kaudelta 1993–1999 maksattamatta olevien sitoumusten maksattaminen vuonna 2002:

Kauden 1993–1999 maksusitoumusten maksattaminen vuonna 2002

Jäsenvaltio	Maksattamatta olevat sitoumukset kauden alussa	Vapautuneet	Maksetut	Maksattamatta olevat sitoumukset kauden lopussa
Espanja	1 431 403 614	36 410 115	479 907 815	915 085 684
Kreikka	580 201 417	831 909	197 383 280	381 986 228
Irlanti	152 406 440	54 101	61 859 930	90 492 409
Portugali	155 331 457	2 176 027	50 026 932	103 128 498
Tekninen tuki	310 161	213 707	0	96 454
Yhteensä	2 319 653 089	39 685 859	789 177 957	1 490 789 273

Koheesiorahaston maksusitoumukset perustuvat jaksotettuihin määrärahoihin. Mikäli kaikki hankkeet toteutetaan päätösten mukaisesti, maksattamatta olevia sitoumuksia syntyy automaattisesti päätöksentekopäivän ja loppumaksun eräpäivän välisen eron (yleensä 4–5 vuotta) vuoksi.

Vuonna 2000 aloitettua maksattamatta olevien sitoumusten maksattamista on jatkettu vuonna 2002 nopeutuvassa tahdissa, sillä noin 36 % vuoden alussa maksattamatta olleista sitoumuksista on joko maksettu tai vapautettu kuluvan vuoden aikana. Vuoden 2002 lopussa maksattamatta olevien sitoumusten määrä vastaa vain hieman yli puolta koheesiorahaston yhden vuoden talousarviosta. Maksattamatta olevien sitoumusten maksattamista jatketaan vuonna 2003.

3. HYVÄKSYTYT HANKKEET JA TOIMET

3.1. RAHASTON TUKI KOHEESIOMAITTAIN

3.1.1. Kreikka

Vuonna 2002 komissio hyväksyi koheesiorahaston tukea yhteensä 238,7 miljoonaa euroa, josta 129,6 miljoonaa euroa oli maksusitoumuksia vuoden 2002 talousarviosta.

Kun otetaan huomioon maksusitoumukset, jotka tehtiin edeltävien vuosien päätösten mukaan (1999 miljoonaa euroa), vuonna 2002 tehtiin maksusitoumuksia yhteensä 335 miljoonaa euroa.

Seuraavassa taulukossa esitetään vuonna 2002 hyväksytyt koheesiorahaston tuki sekä vuonna 2002 tehdyt maksusitoumukset yhteensä.

	Tukikelpoiset kustannukset yhteensä (milj. euroa)	Koheesiorahaston tuki yhteensä (milj. euroa)	Maksusitoumukset vuonna 2002* (milj. euroa)
Ympäristö	309 429 632	232 072 223	220 580 268
Liikenne	8 524 400	6 648 211	114 577 670
Koheesiorahasto yht.	317 954 032	238 720 434	335 157 938
Ympäristö, %	97 %	97 %	66 %
Liikenne, %	3 %	3 %	34 %

* Lukuihin sisältyvät vuoden 2002 ja sitä edeltävien vuosien päätösten mukaan tehdyt maksusitoumukset

3.1.1.1 Ympäristö

Varainhoitovuonna 2002 koheesiorahasto keskitti tukensa kiinteiden jätteiden huollon, vesihuollon ja jätevesien käsittelyn aloihin. Tavoitteena oli täydentää tukea toteuttamalla nykyisistä järjestelmistä puuttuvat toimet sekä ottaa käyttöön sovittu strateginen viitekehys.

Vuonna 2002 komissio hyväksyi koheesiorahaston tukea 13 hankkeelle yhteensä 232 miljoonaa euroa, josta 129,6 miljoonaa euroa oli maksusitoumuksia vuoden 2002 talousarviosta. Hyväksytyt tuki ja maksusitoumusmäärärahat jakautuvat seuraavasti:

PÄÄTÖKSEN NRO	Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Kokonaiskustannukset	Koheesio-rahaston tuki	Maksusitoumukset
C(2002)4708	CCI: 2002-GR-16 C-PE-007	Kiinteiden jätteiden käsittelyhankkeet Chalkidikissa, Pellassa ja Kilkisissä, Keski-Makedoniassa	23 055 776	17 291 832	13 833 465
C(2002)4676	CCI: 2001-GR-16 C-PE-012	Jäteveden puhdistus, vesihuolto, jätevedenpuhdistamon laajentaminen Lamiassa, Manner-Kreikassa	12 000 000	9 000 000	7 200 000
C(2002)4704	CCI: 2002-GR-16 C-PE-003	Kaatopaikkojen rakentaminen Trikalassa ja Larisassa, Thessaliassa	9 284 247	6 963 185	5 570 548
C(2002)4702	CCI: 2002 GR 16 C PE 001	Kiinteiden jätteiden käsittely Samosin saarilla, Pohjois-Egean alueella	10 444 000	7 833 000	6 266 400
C(2002)1769	CCI: 2001 GR 16 C PE 019	Yhteisen vesihuollon ja jäteveden puhdistuksen järjestäminen, Itä- ja Traakiassa	16 176 000	12 132 000	9 705 600
C(2002)4710	CCI: 2002 GR 16 C PE 006	Kaatopaikan ja tieyhteyksien rakentaminen Thessalonikin luoteisosassa, Keski-Makedoniassa	33 992 210	25 494 157	20 395 326
C(2002)4636	CCI: 2001 GR 16 C PE 028	Jäteveden puhdistuksen ja vesihuollon laajentaminen, jätevedenpuhdistamon laajentaminen ja nykyaikaistaminen Katerinissa, Keski-Makedoniassa	20 000 000	15 000 000	12 000 000
C(2002)4709	CCI: 2002 GR 16 C PE 004	Kaatopaikan kunnostus- ja jäteveden poisjohtamisyksikkö Tagaradesissa, Keski-Makedoniassa	13 833 071	10 374 803	8 299 842
C(2002)4698	CCI: 2001 GR 16 C PE 010	Vesihuolto, jäteveden puhdistus ja jätevedenpuhdistamo Maliassa, Kreetalla	16 249 704	12 187 278	9 749 822
C(2002)4696	CCI: 2000 GR 16 C PE 006	Aposselemin padon rakentaminen, Agios Nikolaosissa, Herakleionissa, Kreetalla	124 879 970	93 659 978	18 844 496

C(2002)4703	CCI: 2002 GR 16 C PE 002	Kaatopaikkojen rakentaminen Evian ja Fokidisin pohjoisessa maakunnassa, Manner-Kreikassa	6 731 623	5 048 717	4 038 974
C(2002)4706	CCI: 2002 GR 16 C PE 009	Kiinteiden jätteiden käsittelyhankkeet – Achaian kaatopaikka, Aigialian kaatopaikka sekä kaatopaikka- ja liikennejärjestelmä Nafpaktosissa, Epitalionin kaatopaikan kunnostus, Länsi-Kreikassa	12 830 000	9 622 500	7 698 000
C(2002)4705	CCI: 2002 GR 16 C PE 010	Kaatopaikkojen rakentaminen ja vanhan kaatopaikan kunnostus (kaatopaikka Pohjois-Korfussa, kaatopaikan laajennustyöt Kefalleniassa, kaatopaikan kunnostus Korfussa), Jooniansaarilla	9 953 031	7 464 773	5 971 818
YHTEENSÄ			309 429 632	232 072 223	129 574 291

Edeltävänä vuonna tehdyn päätöksen mukaisesti vuoden 2002 talousarviosta tehtiin maksusitoumuksia 84,4 miljoonaa euroa.

Komissio esitti kolmea korjausta, jotka johtuivat seikoista, joilla ei ollut taloudellisia vaikutuksia.

3.1.1.2 Liikenne

Rautatiet

Vuonna 2002 komissio ei tehnyt yhtään rautatieliikennettä koskevaa tukipäätöstä.

Komissio hyväksyi elokuussa 2002 yhden päätöksen muuttamista koskevan pyynnön, joka koski Thessaloniki–Alexandropolis-hanketta. Asianmukainen muutos koskee hankkeen päätökseen saattamisen määräaikaa ilman lisämäärärahoja.

Thriassio–Elefsina–Korintti-rataosuuden rakentamisen kolmatta vaihetta koskeva hanke-ehdotus esitettiin marraskuussa 2001. Päätöstä ei tehty, koska komissio tarvitsi huomattavasti enemmän tietoa hankkeesta.

Edeltävänä vuonna tehdyn päätöksen mukaisesti vuoden 2002 talousarviosta tehtiin maksusitoumuksia 44 498 531 euroa.

Maantiet

Vuonna 2002 ei tehty yhtään tiehanketta koskevaa uutta tukipäätöstä.

Pyyntö Igoumenitsan satamahankkeen vaihetta A koskevan päätöksen muuttamiseksi hyväksyttiin vuonna 2002. Päätöksellä lisättiin tukikelpoisia kokonaiskustannuksia 41,7 miljoonasta eurosta 50,2 miljoonaan euroon sekä koheesiorahaston osuutta 35,4 miljoonasta eurosta 42 miljoonaan euroon. Tämän päätöksen perusteella vuoden 2002 talousarviosta tehtiin maksusitoumuksia 6,6 miljoonaa euroa.

PÄÄTÖS NRO	Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Kokonaiskustannusten lisäys	Koheesiorahaston tuen lisäys	Maksusitoumukset
C(2002)4628	CF: 930965004	Igoumenitsan satama, vaihe A	8 524 400	6 648 211	6 648 211

Edeltävinä vuosina tehtyjen päätösten mukaisesti vuoden 2002 talousarviosta tehtiin maksusitoumuksia 63 430 928 euroa.

3.1.2. Espanja (myös syrjäisimmät alueet)

Komissio teki 88 uutta päätöstä, joissa se hyväksyi koheesiorahaston tuen määräksi 2 654 miljoonaa euroa, josta 1 973 miljoonaa euroa sidottiin vuoden 2002 talousarviossa. Sitoumukset ylittivät 271 miljoonalla eurolla Espanjalle tänä vuonna myönnettyt määrärahat. Tarkoituksena oli välttää muilta jäsenvaltioilta käyttämättä jääneiden käytettävissä olevien varojen menettäminen.

Nämä sitoumukset, joista 47 % koskee ympäristöalan hankkeita ja 53 % liikenteen infrastruktuureja, perustuvat tänä vuonna tehtyihin uusiin päätöksiin sekä aikaisemmin tehtyjä päätöksiä koskeviin muutoksiin ja vuosittaisiin osuuksiin. Kaiken kaikkiaan hyväksyttiin 53 muutosta koskevaa päätöstä.

Seuraavassa taulukossa esitetään tuen määrä aloittain:

	Tukikelpoiset kustannukset yhteensä* (miljoonaa euroa)	Koheesiorahaston tuki yhteensä* (miljoonaa euroa)	Maksusitoumukset 2002* (miljoonaa euroa)
Ympäristö	1 495	1 210	927
Liikenne	1 807	1 444	1046
Koheesiorahasto yhteensä	3 302	2 654	1 973
Ympäristö, %	45,3 %	45,6 %	47 %
Liikenne, %	54,7 %	54,4 %	53 %

* Luvut on pyöristetty

Vuoden 2002 aikana määrättiin maksettavaksi 2 072 miljoonaa euroa maksumäärärahoina. Lisäksi päätettiin 61 hanketta ja suoritettiin niitä koskevat loppumaksut.

3.1.2.1 Ympäristö

Koheesiorahasto jatkoi tukensa keskittämistä kolmelle painopistealalle, jotka ovat vesihuolto, viemärointi ja jäteveden puhdistus sekä kiinteiden yhdyskuntajätteiden, teollisuusjätteiden ja ongelmajätteiden huolto. Rahoitusta myönnettiin vesialan hankkeiden toteutuksen kannalta välttämättömiin alustaviin tutkimuksiin. Tavoitteena oli auttaa kuntia ja alueita parantamaan juomavesiverkkoaan, jätevedenkäsittelyään ja jätevesiverkostojaan sekä jätteiden keräystä ja käsittelyä.

Koheesiorahaston tuen jakautuminen aloittain osoittaa, että viemärointiä ja jäteveden puhdistusta koskevat hankkeet ovat edelleen saaneet suurimman osan ympäristöhankkeille osoitetuista määrärahoista, ja että jäteala on seuraavalla sijalla:

Ala	Tuki- kelpoiset kustan- nukset yhteensä (milj. euroa)	Koheesio- rahaston tuki yhteensä (milj. euroa)	Osuus tuesta	Maksusitoumukset 2002 (milj. euroa)
Vesihuolto	174,18	139,32	11,51 %	118,00
Viemärointi ja jäteveden puhdistus	822,34	670,99	55,46 %	473,45
Kiinteiden jätteiden huolto	488,52	390,82	32,30 %	328,65
Tekninen apu	10,35	8,80	0,73 %	7,04
YHTEENSÄ	1 495,39	1 209,93	100,00	927,14

Vesihuolto

Yhteisön vesihankkeille myöntämän tuen määrä vuonna 2002 oli 139 miljoonaa euroa, mikä on 11,5 % ympäristöalalle annetuista määrärahoista.

Tällä alalla rahoitettujen hankkeiden avulla voidaan ennen kaikkea turvata juomaveden riittävä saanti ja taata kuluttajille jaeltavan veden laatu yhteisön direktiivien mukaisesti.

Vesihuolto			
Vuonna 2002 hyväksytyt hankkeet			
Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Kokonaiskustannukset (euroa)	Koheesiorahaston tuki (euroa)
2000 ES 16 C PE 045	Eteläisen valuma-alueen vesihuolto – 2001	15 433 363	12 346 690
2000 ES 16 C PE 128	Júcarin valuma-alueen vesihuolto – 2001	14 011 098	11 208 87
2001 ES 16 C PE 003	Guadalquivirin valuma-alueen vesihuolto	5 525 579	4 420 463
2001 ES 16 C PE 021	Vesihuoltotoimet Ebron valuma-alueella – 2001 – Ryhmä 2	16 538 331	13 230 665
2001 ES 16 C PE 041	Vesihuoltoverkoston säännöstelyallas ja liittymäjohdot – Ibiza	5 634 489	4 507 591
2002 ES 16 C PE 003	Vesihuollon laajennustyöt Navas del Marquésissa (Ávilassa)	19 454 762	16 536 548
2002 ES 16 C PE 031	Vesihuoltotoimet Ebron valuma-alueella – 2002	17 272 286	13 817 829
2002 ES 16 C PE 057	Kuntien yhteisten järjestelmien vesihuolto Cádizin ja Jaénin maakunnissa	10 706 529	8 565 223
2002 ES 16 C PE 061	Kuntien yhteisten järjestelmien vesihuolto Granadan ja Málagan maakunnissa	27 409 299	21 927 439

Jäteveden käsittely

Vuonna 2002 tälle alalle myönnetty tuki oli 671 miljoonaa euroa. Tämä vastaa 55 %:a koheesiorahaston ympäristöalalle myöntämistä tuista, mikä on suurin osa tällä alalla käytettävissä olevista varoista. Ponnistelut keskittyivät jälleen kerran direktiivin 91/271/ETY täytäntöönpanoon ja kansallisen jäteveden viemärointi- ja puhdistussuunnitelman laatimiseen.

Tärkeimmillä valuma-alueilla sijaitsevissa taajamissa toteutettavia hankkeita ja hankeryhmiä koskevia päätöksiä tehtiin 28, ja lisäksi tehtiin viisi päätöstä, jotka koskevat jo hyväksytyjen hankkeiden muuttamista. Hankkeet liittyvät puhdistusverkostojen, poistoviemärien ja olemassa olevien puhdistamojen mukauttamiseen tehokkaampia käsittelymenetelmiä varten, kuten Besosin (Kataloniassa) vedenpuhdistamon laajennusta koskeva hanke. Hanke koskee biologisen käsittelyn laajentamista jäteveden käsittelyyn ympäristödirektiivien mukaisesti, ja sen avulla voidaan käsitellä noin 525 000 m³ jätevettä päivässä.

Jäteveden käsittely			
Vuonna 2002 hyväksytyt hankkeet			
Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Kokonaiskustannukset (euroa)	Koheesio- rahaston tuki (euroa)
2000 ES 16 C PE 058	Jäteveden puhdistus ja vesihuolto Seguran valuma-alueella – 2001	36 386 314	29 109 050
2000 ES 16 C PE 120	Jäteveden puhdistushankkeet Tajon valuma-alueella – 2001 – Ryhmä 1	15 801 166	12 640 933
2001 ES 16 C PE 006	Jäteveden puhdistustoimet Ebron valuma-alueella – 2001 – Ryhmä 1	15 201 000	12 160 800
2001 ES 16 C PE 019	Jäteveden puhdistus eteläisellä valuma-alueella – 2001 – Ryhmä I	12 362 306	9 889 845
2001 ES 16 C PE 017	Jäteveden puhdistushankkeet Guadalquivirin – 2001 – Ryhmä 3	18.189.027	14.551.222
2001 ES 16 C PE 033	Jäteveden puhdistushankkeet eteläisellä valuma-alueella – 2001 – Ryhmä 2	20 452 245	16 361 796
2001 ES 16 C PE 035	Jäteveden puhdistus Tajon valuma-alueella – 2001 – Ryhmä II	59.005.518	47.204.415
2001 ES 16 C PE 037	Jäteveden puhdistus Júcarin valuma-alueella – 2001 – Ryhmä 3	16.512.102	13.209.681
2001 ES 16 C PE 038	Jäteveden puhdistus Liébanan laaksossa	9 766 000	7 812 800
2001 ES 16 C PE 050	Jäteveden puhdistus Júcarin valuma-alueella – 2001 – Ryhmä 2	14 083 376	11 266 701
2001 ES 16 C PE 052	Jäteveden puhdistus Baleaarien valuma-alueella – 2001 – Ryhmä 2	5 673 042	4 538 834
2001 ES 16 C PE 054	Liejun puhdistus ja käsittely sekä kaupunkien jäteveden uudelleenkäyttö Kataloniassa	78 447 105	62 757 684
2001 ES 16 C PE 058	Besosin puhdistamon laajentaminen jätevesien biologista käsittelyä varten	136 730 254	116 220 716
2002 ES 16 C PE 002	Veden poisjohtokanava: Culebrojoen keskivaluma-altaaseen, Getafen valuma-altaaseen ja alavaluma-altaaseen	43 970 160	37 374 636
2002 ES 16 C PE 019	Jäteveden puhdistus Guipúzcoassa – 2002	26 335 032	21 068 026
2002 ES 16 C PE 021	Integroitu jäteveden puhdistus Guadianan ylävaluma-alueen eri kylissä	10 858 000	8 686 400
2002 ES 16 C PE 022	Integroitu jäteveden puhdistus Sierra de Gatassa Tajon alavaluma-alueella	12 530 000	10 024 000

2002 ES 16 C PE 030	Jäteveden puhdistus Baleaareilla – 2002	11 445 835	9 156 668
2002 ES 16 C PE 032	Segurajoen puhdistus Murciassa	12 000 000	9 600 000
2002 ES 16 C PE 033	Jätevedenpuhdistustoimet Ebron valuma-alueella – 2002	20 699 238	16 559 390
2002 ES 16 C PE 036	Mieran keski- ja alavaluma-alueen vedenpuhdistus: Cudeyon keskiosissa	11 714 650	9 371 720
2002 ES 16 C PE 037	Jäteveden puhdistus Vizcayassa – 2002	30 881 605	24 705 284
2002 ES 16 C PE 044	Andalusian luonnonsuojelualueiden jäteveden puhdistus – Vaihe II	20 356 997	16 285 598
2002 ES 16 C PE 045	Jäteveden puhdistus Guadalquivirin keskivaluma-alueella (Córdoban maakunnassa)	15 503 110	12 402 488
2002 ES 16 C PE 046	Jäteveden puhdistus Guadalquivirin valuma-alueella (Sevillan maakunnassa)	20 431 478	16 345 182
2002 ES 16 C PE 051	Jäteveden puhdistus pohjoisella valuma-alueella – Asturia – 2002	23 938 274	19 150 619
2002 ES 16 C PE 054	Jäteveden puhdistus Guadalquivirin valuma-alueella – 2002 – Ryhmä I	14 786 461	11 829 169
2002 ES 16 C PE 058	Jäteveden puhdistamisen laajennus ja tehostaminen Júcarin valuma-alueella – 2002 – Ryhmä III	26 736 326	21 389 061

Jätteet

Espanjan viranomaiset esittivät useita jätealaa koskevia hankkeita vuonna 2000 hyväksytyin kansallisen jätesuunnitelman sekä jokaista itsehallintoaluetta koskevan alueellisen suunnitelman toteuttamiseksi.

Vuodeksi 2002 tehtiin päätökset 23:sta jätehuoltoa koskevasta hankkeesta sekä kaksi päätöstä aikaisemmin hyväksytyin hankkeen muuttamisesta. Hankkeet ovat suurimmaksi osaksi joko kunnallisia tai itsehallintoalueittain ryhmiteltyjä hankkeita. Tukea myönnettiin yhteensä 391 miljoonaa euroa, mikä on 32 % ympäristölle myönnetystä kokonaistuesta.

Etusija annettiin kiinteitä yhdyskuntajätteitä koskeville hankkeille, jotka liittyvät jätteiden valikoivaan keräykseen, kompostointi- ja kierrätyslaitoksiin, sekä kaatopaikkojen sulkemiseen asiaa koskevan direktiivin mukaisesti.

Jätteet			
Vuonna 2002 hyväksytyt hankkeet			
Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Kokonaiskustannukset (milj. euroa)	Koheesio-rahaston tuki (milj. euroa)
2000 ES 16 C PE 143	Jätehuolto Madridissa	10 502 906	8 402 325
2000 ES 16 C PE 144	Jätehuoltotoimet Valencian itsehallintoalueella – 2001 – Ryhmä 1	9 348 364	7 478 691
2000 ES 16 C PE 145	Jätehuoltotoimet Baskimaalla – 2001 – Ryhmä 1 – Vizcaya	23 946 052	19 156 842
2001 ES 16 C PE 008	Jätehuoltotoimet Andalusiassa autonomisella hallintoalueella – 2001 – Ryhmä 3	33 700 224	26 960 179
2001 ES 16 C PE 013	Jätehuolto Baskimaalla – 2001 – Ryhmä 2 – Vitoria	16 823 349	13 458 679
2001 ES 16 C PE 025	Kiinteiden yhdyskuntajätteiden käsittelylaitoksen laajennus Andalusiassa itsehallintoalueella – 2001	21 034 274	16 827 419
2001 ES 16 C PE 027	Jätehuolto Aragónissa	7 608 670	6 086 936
2001 ES 16 C PE 028	Jätehuolto Kanariansaarilla – 2001 – Ryhmä 1	33 237 250	26 589 800
2001 ES 16 C PE 029	Tunneleissa toimivan kompostointijärjestelmän perustaminen Es Milán kaatopaikalle – Menorca	1 627 290	1 301 832
2001 ES 16 C PE 042	Jätehuolto Kastilia-La Manchassa – 2001 – Ryhmä 2	24 749 725	19 799 780
2001 ES 16 C PE 043	Kiinteiden yhdyskuntajätteiden huolto Extremaduran itsehallintoalueella – 2001	12 276 145	9 820 916
2001 ES 16 C PE 053	Kiinteiden yhdyskuntajätteiden ja vastaavien jätteiden kaatopaikan sulkeminen San Marcosissa – Guipúzcoassa – Vaihe 1	5 000 000	4 000 000
2001 ES 16 C PE 055	Infrastruktuurin rakentaminen ja kunnostaminen kiinteiden yhdyskuntajätteiden käsittelyä varten Kataloniassa	36 872 093	29 497 674
2002 ES 16 C PE 001	Kiinteiden yhdyskuntajätteiden käsittelykeskus Comecellossa – Salamancassa	18 030 363	14 424 290
2002 ES 16 C PE 012	Jätehuolto Andalusiassa itsehallintoalueella – 2001 – Ryhmä 4	12 827 655	10 262 124
2002 ES 16 C PE 023	Jätehuoltotoimet Kastilia-La Manchan itsehallintoalueella – 2002	40 298 984	32 239 187
2002 ES 16 C PE 025	Jätehuolto Galiciassa – 2002	27 344 876	21 875 901
2002 ES 16 C PE 026	Infrastruktuuri yhdyskuntajätteiden käsittelysuunnitelman kehittämistä varten Murciassa	13 013 172	10 410 537

2002 ES 16 C PE 028	Jätehuoltotoimet Valencian itsehallintoalueella – 2002	20 803 064	16 642 452
2002 ES 16 C PE 029	Jätehuoltotoimet Kastilia ja Leónin itsehallintoalueella – 2002	24 241 747	19 393 398
2002 ES 16 C PE 041	Yhdyskuntajätteiden käsittelyn infrastruktuurin verkoston perustaminen ja kunnostaminen Kataloniassa	19 060 000	15 248 000
2002 ES 16 C PE 042	Yhdyskuntajätteiden polttolaitoksen kunnostaminen Kataloniassa direktiivin 2000/76/EY mukaisesti	11 934 740	9 547 792
2002 ES 16 C PE 049	Puhdistamolietteen käsittely-yksikkö: Loechesin kompostointi- ja lämpökuivauslaitos	34 401 169	27 520 935

Tekninen apu – alustavat tutkimukset

Vuonna 2002 tehtiin kuusi alustavia tutkimuksia ja teknistä apua koskevaa tukipäätöstä. Tukea myönnettiin 8,8 miljoonaa euroa, josta 7 miljoonaa euroa on maksusitoumuksia vuoden 2002 talousarviosta. Tutkimukset ovat tekniikkaan, talouteen tai ympäristöön liittyviä tutkimuksia, jotka ovat välttämättömiä hankkeiden toteutuksen kannalta. Teknisen tuen tavoitteena on avustaa sellaisten rakennushankkeiden laatimisessa, joita varten voidaan myöhemmin hakea yhteisrahoitusta.

Tekninen apu – alustavat tutkimukset			
Vuonna 2002 hyväksytyt hankkeet			
Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Kokonaiskustannukset (euroa)	Koheesio-rahaston tuki (euroa)
2002 ES 16 C PE 008	T.A. – Santoñan suoalueen puhdistus	959 250	815 362
2002 ES 16 C PE 010	T.A. – Vesihuollon järjestäminen Villaviciosaan, Oviedoan ja Llaneraan	402 670	342 270
2002 ES 16 C PE 011	T.A. – Ferrolin, Lugon ja Orensen jäteveden puhdistus	2 036 870	1 731 339
2002 ES 16 C PE 013	T.A. – Viemäriverkoston ja jätevedenpuhdistamon laajentaminen Guadalajarassa	299 951	254 958
2002 ES 16 C PE 014	Madridin itsehallintoalueen vesihuollon toista pääverkkoa koskevien pilottihankkeiden ja varsinaisten hankkeiden laatiminen	4 974 544	4 228 362
2002 ES 16 C PE 040	T.A. – Algodorin kuntaliittymän vesihuollon laajennus	1 682 000	1 429 700

3.1.2.2 Liikenne

Vuonna 2002 komissio päätti myöntää tukea 13:lle liikennealan hankkeelle, joihin liittyvät investoinnit olivat yhteensä 2 140 miljoonaa euroa ja joille myönnetty koheesiorahaston tuki on 1 444 miljoonaa euroa. Vuonna 2002 tehdyt maksusitoumukset olivat 1 046,2 miljoonaa euroa, ja ne perustuvat tänä vuonna tehtyihin uusiin päätöksiin sekä aikaisemmin tehtyjä päätöksiä koskeviin muutoksiin ja vuosittaisiin osuuksiin.

Liikenteen osuus kaikista komission vuonna 2001 hyväksymistä tukihakemuksista on 54,4 % kokonaistuesta ja 53 % tehdyistä maksusitoumuksista. Seuraavassa taulukossa esitetään tuen jakautuminen liikennemuodoittain.

Liikennemuoto	Tukikelpoiset kustannukset (milj. euroa)	Koheesiorahaston tuki (milj. euroa)	Osuus vuonna 2002 hyväksytystä tuesta	Maksusitoumukset 2002 (milj. euroa)
Maantiet*	0			29,0
Rautatiet	1 576,2	1 328,9	87,2 %	888,8
Satamat	133,0	74,0	7,4 %	95,5
Lentoasemat	98,0	41,2	5,4 %	32,9
YHTEENSÄ	1 807,2	1 444,1	100,0 %	1 046,2

* Vuoden 2002 maksusitoumukset perustuvat ennen vuotta 2002 hyväksytyjen hankkeiden vuosittaisiin osuuksiin

Maantieverkko

Vuoden 2002 aikana tätä liikennemuotoa koskevien edellisinä vuosina hyväksytyjen hankkeiden toteutuksessa on tapahtunut huomattavaa edistystä, ja tämän ansiosta on voitu tehdä maksusitoumuksia, jotka vastaavat hankkeiden toteutusastetta. Vuodeksi 2002 Espanjan viranomaiset eivät kuitenkaan ole esittäneet uusia tukihakemuksia.

Rautatieverkko

Vuonna 2002 komissio teki investointeja erityisesti Espanjan suurnopeusratojen verkoston kehittämiseen. Vuoden aikana tehtiin yhteensä kahdeksan uutta tukipäätöstä. Tärkeimmät näistä päätöksistä koskivat Madrid–Valladolid-radnan eri osuuksia. Tämä rata muodostaa yhdessä Madrid–Barcelona–Ranskan raja -radnan kanssa yhden niistä hankkeista, jotka nimettiin Essenin Eurooppa-neuvoston kokouksessa (9. ja 10. joulukuuta 1994) ensisijaisiksi suurhankkeiksi. Madrid–Valladolid-suurnopeusradan toteutumisen myötä näiden kaupunkien välinen matkustusaika lyhenee noin 90 minuuttia, ja arvioiden mukaan matkustajien määrä kasvaa noin 9 miljoonalla vuoteen 2025 mennessä. Toisaalta Madrid–Valladolid-rataosuuden sekä tämän ja Vitoria–Dax-akselin (Ranska) välisen yhteyden mukanaan tuomat edut edistävät huomattavasti Espanjan pohjois- ja luoteisosien rautateiden yhdistämistä muuhun alueen rautatieverkkoon. Uusi rata on määrä ottaa käyttöön vuonna 2007.

Muihin hyväksytyihin tai toteutusvaiheessa oleviin hankkeisiin liittyvät työt ovat edenneet suunnitelmien ja eri seurantakomiteoissa vaihdettujen tietojen mukaisesti.

VUONNA 2002 HYVÄKSYTYT RAUTATIEHANKKEET 2002				
Hankkeen nro	Hankkeen nimi		Kokonaiskustannukset (milj. euroa)	Koheesiorahaston tuki (milj. euroa)
CCI 2000-ES-16-C-PT-001	Suurnopeusrata	Lleida–Tarragona (uudet osuudet)	115,6	61,6
CCI 2001 ES-16-C-PT-012–018	Suurnopeusrata	Madrid–Valladolid (osuudet I–VI)	257,9	186,3
CCI 2001 ES-16-C-PT-002 ja 003	Suurnopeusrata	Madrid–Valladolid (Guadarraman tunneli)	1 492,7	1 081,0
YHTEENSÄ			1 866,2	1 328,9

Satamat

Vuonna 2001 hyväksyttiin Barcelonan sataman laajentamista koskeva hanke, ja nyt vuonna 2002 koheesiorahaston tukea myönnettiin neljälle uudelle hankkeelle. Tuet kattavat patojen laajennustyöt tai uusien patojen rakennustyöt, joiden tavoitteena on parantaa satamien turvallisuutta ja lisätä niiden valmiuksia rannikkoliikenteen hoitamiseen.

Kaikki nämä hankkeet ovat Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN) kehittämistä koskevien yhteisön suuntaviivojen mukaisia. Kanariansaariin kuuluvalla Hierron saarella sijaitsevaa Estacan satamaa koskeva hanke on niistä erityisen hyvä esimerkki, sillä satamalla on suuri merkitys tämän syrjäisen saaren liikenneyhteyksien kannalta.

VUONNA 2002 HYVÄKSYTYT HANKKEET			
Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Kokonaiskustannukset (milj. euroa)	Koheesiorahaston tuki (milj. euroa)
CCI 2001 ES-16-C-PT-002	Estacan satama (Kanariansaaret)	29,9	22,9
CCI 2001 ES-16-C-PT-012	Osan satama (Asturia)	40,0	16,7
CCI 2001 ES-16-C-PT-019	Campamenton satama (Andalusia)	44,4	16,6
CCI 2002 ES-16-C-PT-001	Bilbaon satama	39,7	17,8
YHTEENSÄ		154,0	74,0

Lentoasemat

Komissio myönsi vuonna 2002 tukea hankkeelle, jonka tarkoituksena on perustaa automaattinen järjestelmä matkustajien siirtoon Madrid - Barajasin lentoaseman eri terminaalien välillä. Hanke kuuluu yhteisön suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi tehdyn päätöksen 1692/96/EY liitteessä II olevan 4 jakson mukaisiin hankkeisiin. Hankkeen arvioidut kokonaiskustannukset ovat 119,3 miljoonaa euroa ja koheesiorahaston tuki on 41,1 miljoonaa euroa.

Espanjan syrjäisimmät alueet

Toiminnassa otetaan edelleen huomioon syrjäisimpien alueiden (Kanariansaarten) kehitystarve, jota korostetaan perustamissopimuksen 299 artiklan 2 kohdan noudattamiseksi toteutettuja toimenpiteitä koskevassa komission kertomuksessa KOM/2000/0147. Yhteisön myöntämän tuen määrä on 49 miljoonaa euroa.

Ympäristöalan toimissa keskityttiin jätteisiin. Kanariansaarten sijainti asettaa saarten jätehuollolle erittäin suuria rajoituksia. Aikaisemmin käynnistettyjä, ympäristökokonaisuuksien rakentamista koskevia hankkeita jatketaan.

Liikenneinfrastruktuurien osalta Hierron saarella sijaitsevaa Estacan satamaa koskevalle hankkeelle on myönnetty tukea yhteensä 22,9 miljoonaa euroa. Satama on saarelle tärkeä liikenneväylä, ja sen avulla paikallinen väestö pystyy voittamaan saaren eristyneisyydestä ja syrjäisyydestä aiheutuvat ongelmat.

3.1.3. Irlanti

Vuoden 2002 aikana komissio ei tehnyt uusia Irlannille myönnettävää koheesiorahaston tukea koskevia päätöksiä. Kolmen olemassa olevan hankkeen tukea lisättiin kuitenkin yhteensä 85,8 miljoonalla eurolla hankkeisiin liittyvien lisätöiden kattamiseksi. Lisäksi tehtiin viisi muuta sitoumusta, jotka olivat yhteensä 75 miljoonaa euroa ja koskivat aiemmin hyväksytyjen hankkeiden vuosittaisia eriä.

Maksusitoumusmalliin vaikuttavat Irlannin käytettävissä olevat määrärahat sekä viime vuosina käynnistetty suuntaus tukea laajoja hankkeita, joilla on monivuotinen talousarvio.

Kun kyseessä on muutama laaja hanke, on melko vaikea varmistaa maksusitoumusten tasapainoinen jakautuminen jokaisena vuonna. Vuonna 2002 tehtyjen sitoumusten jälkeen maksusitoumukset jakautuvat tasaisemmin liikenne- ja ympäristöalan hankkeiden kesken jakson 2000–2006 ensimmäisten vuosien aikana. Kun liikenne- ja ympäristöhankkeiden välinen suhde vuonna 2000 oli 19 % : 81 %, vuoden 2002 lopussa niiden välinen kumulatiivinen suhde oli 46 % : 54 %. Tavoitteena on edelleenkin varmistaa, että suhde on ohjelmakauden aikana 50:50.

Kaksitoista hanketta vuosilta 1994–1999 saatettiin päätökseen, ja viiden hankkeen loppukertomukset olivat tarkasteltavina vuonna 2002. Lisäksi tehtiin seitsemän päätöstä, jotka koskivat vuosina 1994–1999 hyväksytyjen hankkeiden muuttamista.

3.1.3.1. Ympäristö

Ympäristöalalla nykyisen ohjelmakauden kaksi painopistealuetta ovat jäteveden keräys ja käsittely sekä kiinteiden yhdyskuntajätteiden huolto.

Jäteveden keräys ja käsittely

Vuonna 2002 tukea ei myönnetty uusille hankkeille. Olemassa olevaa hankkeen osaa – Limerickin pääviemärihankkeen III-vaihetta – muutettiin ja sille myönnettiin 30,6 miljoonan euron lisämääräraha jäteveden keruujärjestelmän lisäosien rakentamista varten. Näitä töitä oli esitetty jo alkuperäisessä tukihakemuksessa, mutta niille ei ollut myönnetty tukea.

JÄTEVEDEN KÄSITTELY				
Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Hanketyyppi/maksusitoumus		Maksusitoumus vuonna 2002 (milj. euroa)
2000 IE 16 C PE 001	Dublinin alueen jäteveden käsittely (Vaihe V)	Kolmas maksuerä	vuosittainen	13,34
1999 IE 16 C PE 002	Limerickin pääviemäri (vaihe III)	Kolmas maksuerä	vuosittainen	37,49
1999 IE 16 C PE 003	Corkin pääviemäri (vaihe III)	Toinen maksuerä	vuosittainen	24,55
YHTEENSÄ				75,38

Kiinteät jätteet

Vuonna 2002 tukea ei myönnetty uusille hankkeelle. Irlannin viranomaiset ilmoittivat komissiolle vuonna 2002, ettei se voisi käyttää kokonaan sitä 33 miljoonan euron summaa, jota komissio ehdotti ohjeelliseksi tueksi kiinteiden jätteiden alalla tehtäviä investointeja varten. Komissio totesi olevansa huolissaan ja pettynyt tämän alan hankkeiden epävarmaan etenemisen vuoksi. Osapuolet pystyivät kuitenkin sopimaan maksusitoumusten jakautumisesta tasapuolisesti komission

tärkeimmille rahoituskohteille eli ympäristö- ja liikennealan hankkeille ohjelmakaudella 2000–2006.

3.1.3.2. Liikenne

Samoin kuin ympäristöalalla myös liikenteen alalla on tällä ohjelmakaudella vain kaksi ensisijaista kohdetta: maantiet ja julkinen liikenne.

Maantiet

Vuonna 2002 tukea ei myönnetty uusille hankkeille. Olemassa olevaa hanketta – M1 Cloghran Lissenhall, vaihe II – muutettiin ja sille myönnettiin 28,8 miljoonan euron lisämääräraha moottoritien lisäosien rakentamista ja olemassa olevien väylien uudelleenlinjausta varten. Näitä töitä oli esitetty jo alkuperäisessä tukihakemuksessa, mutta niille ei ollut myönnetty tukea.

Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Hanketyyppi/maksusitoumus	Maksusitoumus vuonna 2002 (milj. euroa)
2000 IE 16 C PT 002	M1 Cloghran–Lissenhall (vaihe II)	Kolmas vuosittainen maksuerä	45,77
2000 IE 16 C PT 003	M1 Lissenhall–Balbriggan	Toinen vuosittainen maksuerä	10,23
1999 IE 16 C PT 004	Heustonin asema ja lounainen rautatiekäytävä (vaihe I)	Toinen ja kolmas vuosittainen maksuerä	51,28
YHTEENSÄ			107,28

Rautatiet

Vuonna 2002 tukea ei myönnetty uusille hankkeille. Olemassa olevaa rautatiehanketta – Heustonin aseman ja lounaisen rautatiekäytävän kehittäminen (vaihe I) – muutettiin ja sille myönnettiin 26,4 miljoonan lisämääräraha Heustonin aseman lisärakennustöitä varten, jotta aseman uudistustyöt saataisiin päätökseen. Asemahankkeelle alun perin myönnetty tuki kohdennettiin pääasiassa rautatiekiskoihin ja merkinantolaitteisiin. Näitä lisätöitä ei ollut esitetty alkuperäisessä tukihakemuksessa.

3.1.4. Portugali

Vuosi 2002 oli koheesiorahaston toteuttamisen kannalta poikkeuksellinen, sillä ensimmäistä kertaa kaikkia Portugalille myönnettyjä ohjeellisia määrärahoja ei voitu sitoa.

Koska Portugali oli myöntänyt vesihuoltoon ja yhdyskuntajätteiden huoltoon liittyviä käyttöoikeussopimuksia julkisen yrityksen Águas de Portugal SA:n omistuksessa oleville yrityksille, sitä vastaan oli käynnistetty seuraamusmenettely, ja tämän vuoksi monet hakuvaiheessa olleet ja erityisesti vesihuoltoa koskevat hankkeet jouduttiin hylkäämään.

Näin ollen komissio hyväksyi vain viisi uutta hanketta, joille myönnetty rahoitus oli 106,1 miljoonaa euroa, josta 84,9 miljoonaa euroa oli maksusitoumuksia vuoden 2002 talousarviosta.

Näiden sitoumusten jälkeen ja kun otetaan huomioon ne aikaisempina vuosina hyväksytyt hankkeet, jotka vaikuttavat vuoden 2002 talousarvioon, vuoden 2002 maksusitoumukset ovat yhteensä:

	Tukikelpoiset kustannukset yhteensä (milj. euroa)	Koheesio- rahaston tuki (milj. euroa)	Sitoumukset vuonna 2002 (milj. euroa)
Ympäristö 2002	96	56,8	45,4
Liikenne 2002	58	49,3	39,5
Ympäristöhankkeet aikaisemmilta vuosilta	257,1	158,4	14,9
Liikennehankkeet aikaisemmilta vuosilta	814,6	650,7	197
YHTEENSÄ	1225,7	915,2	296,8

3.1.4.1. Ympäristö

Kuten edelliselläkin kaudella, myös kaudella 2000–2006 koheesiorahaston toiminnan pääpainopisteet ovat jäteveden käsittely, juomavesihuolto ja yhdyskuntajätteen käsittely. Ympäristöalan hankkeita on pyritty esittämään enemmän, jotta kulujen jakautumisen tasapainottaminen liikenne- ja ympäristöalan kesken voitaisiin aloittaa. Edellä mainitun seuraamusmenettelyn vuoksi suurin osa sidotuista määrärahoista on kuitenkin tarkoitettu liikennealan hankkeiden rahoittamiseen.

Komissio hyväksyi vuoden 2002 aikana neljä uutta ympäristöalan hanketta, joista kaksi koskee vesihuoltoa ja kaksi yhdyskuntajätteitä.

	Tukikelpoiset kustannukset yhteensä (milj. euroa)	Koheesio- rahaston tuki (milj. euroa)	Osuus ympäristöalan tuen kokonais- määrästä	Sitoumukset vuonna 2001 (milj. euroa)
Integroitu vesihuolto	29,1	18,9	33,3 %	15,1
Yhdyskuntajätteet	66,9	37,9	66,7 %	30,3
Hankkeet aikaisemmilta vuosilta				14,9
YHTEENSÄ	96	56,8	100 %	60,3

Vesihuolto

Kumpikin hyväksytyt hanke koskee viemäröintiä. Toinen liittyy tutkimuksiin, joiden avulla pyritään löytämään sopivat ratkaisut Algarven jäteveden käsittelyjärjestelmää varten, ja toinen liittyy Bragan kunnan viemäröintitöihin.

Vesihuolto			
Vuonna 2002 hyväksytyt hankkeet			
Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Tukikelpoiset kustannukset yhteensä (milj. euroa)	Koheesio-rahaston tuki (milj. euroa)
2002/PT/16/C/PE/004	Tutkimukset – Algarven viemäröinti	2,48	2,11
2002/PT/16/C/PE/005	Bragan viemäröinti	26,65	16,75

Yhdyskuntajätteet

Aiemmista vuosista poiketen Portugali esitti vuonna 2002 vain muutaman yhdyskuntajätteitä koskevan hankkeen. Näin ollen komissio hyväksyi vain kaksi hanketta, jotka ovat jatkoa jo aiemmin rahoitusta saaneille hankkeille ja joiden tavoitteena on täydentää näitä järjestelmiä, joihin ne liitetään.

Toinen näistä hankkeista on Liporin hanke, joka koskee orgaanista ainetta hyödyntävää laitosta, ja toinen on Vale do Aven kuntien yhdistyksen hallinnoima jätteidenkäsittelyjärjestelmän kolmas vaihe.

YHDYSKUNTAJÄTTEIDEN käsittely			
Vuonna 2002 hyväksytyt hankkeet			
Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Kustannukset yhteensä (milj. euroa)	Koheesio-rahaston tuki (milj. euroa)
2002/PT/16/C/PE/002	Integroitu yhdyskuntajätteiden huolto Liporissa	53,52	26,6
2002/PT/16/C/PE/006	Vale do Aven jätteidenkäsittelyjärjestelmä – 3. vaihe	13,36	11,35

3.1.4.2. Liikenne

Vuonna 2002 Portugali on pyrkinyt tasapainottamaan määrärahojen käyttöä koheesiorahaston kahden toiminta-alan kesken, sillä tähän asti määrärahoja on käytetty selvästi enemmän liikennettä koskeviin hankkeisiin. Näin ollen Portugali esitti vain yhden tämän alan hankkeen, joka koskee tiettyä Penichen ja yhdysliikenneverkon moottoritien nro 1:n (IC1) välillä olevaa runkoverkon moottoritie nro 6:n (IP6) osuutta, joka on hyväksytty osaksi Euroopan laajuista liikenneverkkoa.

	Tukikelpoiset kustannukset yhteensä (milj. euroa)	Tuki (milj. euroa)	Osuus liikenteelle myönnettyistä tuista	Sitoumukset vuonna 2002 (milj. euroa)
Maantiet	58,05	49,34	100 %	39,47
Hankkeet aikaisemmilta vuosilta				196,99
YHTEENSÄ	58,05	49,34	100 %	236,46

3.2. TEKNINEN APU JA TUTKIMUKSET

3.2.1 Komission aloitteesta annettu tekninen apu

Vuonna 2002 komissio ei tehnyt yhtään teknistä tukea koskevaa aloitetta.

4. SEURANTA, VALVONTA JA VÄÄRINKÄYTÖKSET

4.1. Seuranta: seurantakomiteat ja tarkastuskäynnit

4.1.1. Kreikka

4.1.1.1 Seurantakomiteat

Koheesiorahaston seurantakomitean kokous pidettiin Ateenassa tammikuussa 2002. Seurantakomitean työstä kerrotaan kokouspöytäkirjoissa.

Tämän lisäksi vuonna 2002 pidettiin useita teknisiä kokouksia. Komission yksiköt ja yleisistä töistä vastaava ministeriö tapasivat Ateenassa 14. maaliskuuta. Kokouksen tarkoituksena oli tarkastella 1990-luvulta lähtien tehtyjen rautateitä koskevien yleisten töiden etenemistä. Kaikki toimintaohjelmat arvioitiin ja pyrittiin siten selvittämään nykytilannetta ja määrittelemään, mitä olisi vielä tehtävä ennen ohjelmakauden loppua.

Lisäksi komissio kokoontui talousministeriön ja liikenneministeriön kanssa Ateenassa 26. maaliskuuta 2002. Kokouksen tarkoituksena oli tarkastella liikenne- ja ympäristöalan hankkeiden etenemistä sekä jatkaa tammikuussa 2002 pidetyssä seurantakomitean kokouksessa tehtyjen päätelmien mukaisia toimia. Kokouksessa keskusteltiin myös hallintoviranomaisten roolin vahvistamisesta koheesiorahastosta rahoitettavien hankkeiden seurannassa.

Toukokuussa 2002 arvioitiin tarkemmin Kreikan ympäristöstrategian täytäntöönpanoa. Tarkoituksena oli pohtia, millä alueilla tarvittiin vielä lisäponnistuksia Kreikan ympäristöinvestointien täydentämiseksi, jotta koheesiorahaston ympäristöstrategian sujuvaa toteuttamista voitaisiin edistää.

4.1.1.2. Tarkastuskäynnit

Huhtikuussa 2002 tehtiin useita tarkastuskäyntejä esimerkiksi Ano Liossian kierrätyskeskukseen, Psitallian vedenkäsittelylaitokseen ja EYDAPin vesihuoltohankkeisiin.

Kesäkuussa 2002 pidetyssä aluepolitiikan pääosaston ja Kreikan viranomaisten välisessä kokouksessa arvioitiin kansallisten suurhankkeiden, kuten Gadourasin ja Aposselemin patohankkeiden, toteutusta. Syyskuussa 2002 pidetyssä toisessa teknisessä kokouksessa arvioitiin yksitellen tiettyjä aiempina vuosina tehtyjä päätöksiä koskevia muutospyyntöjä.

Lokakuussa 2002 pidettiin Ateenassa aluepolitiikan pääosaston ja Kreikan viranomaisten välinen kokous. Keskusteluissa käsiteltiin ympäristöalaan liittyviä strategisia kysymyksiä ja tarkistettiin vuoden 2003 maksusitoumuksia. Kokouksessa arvioitiin esimerkiksi kiinteitä jätteitä koskevan strategian täytäntöönpanoa sekä pohdittiin tulevaisuuden tavoitteita sovitun ympäristöstrategian täysimittaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi.

4.1.2. Espanja

4.1.2.1. Seurantakomiteat

Vuonna 2002 kokoontui kaksi seurantakomiteaa Madridissa.

Ensimmäinen seurantakomitea kokoontui 30. tammikuuta – 1. helmikuuta ja toinen 23.–25. lokakuuta. Kyseessä olivat koheesiorahaston seurantakomitean 16. ja 17. kokous.

Seurantakomitea jakautui useaan erityiskomiteaan käsiteltävien alojen ja näistä aloista vastaavien hallintoviranomaisten mukaisesti. Erityiskomiteoiden tehtävänä oli tarkastella tiettyjä hankkeita ja hankeryhmiä (jokainen erityiskomitea käsitteli kaikkiaan noin 170:ää päätöstä), jotka oli alun perin valittu yhteistyössä talousministeriön ja komission edustajien kanssa ja joista oli tarpeen keskustella vielä hankkeista vastaavien viranomaisten kanssa. Myös valitsematta jääneiden hankkeiden tilannetta koskevat tiedot annettiin seurantakomitean käsiteltäväksi, ja ne toimitettiin tiedoksi myös komissiolle.

Näissä kahdessa seurantakomitean kokouksessa tuli esille useita seikkoja, joilla on laaja-alaista merkitystä:

- Rahoitushakemusten ja loppukertomusten laadunvalvonta,
- Määrärahojen automaattinen vapautuminen niissä hankkeissa, jotka eivät ole käynnistyneet kahden vuoden kuluessa niiden hyväksymisestä,
- Julkisuutta koskevat sääntöjenmukaisuusvaatimukset,

- Tarkastuskäyntien tulokset, jotka liittyvät erityisesti julkisia hankintoja koskevan yhteisön oikeuden noudattamiseen,
- Käynnissä olevien hankkeiden hallinnointi, erityisesti vanhojen tukipäätösten loppuun saattamisen nopeuttaminen ja muutoksia koskevien pyyntöjen vähentäminen,
- Maksuennusteiden luotettavuus.

4.1.2.2. *Tarkastuskäynnit*

Tehtyjen tarkastuskäyntien tavoitteena oli arvioida ja valvoa käynnissä olevien hankkeiden etenemistä sekä selvittää niiden toteutuksessa ilmenneitä vaikeuksia.

Tehdyt tarkastuskäynnit esitellään liitteessä 1.

4.1.3. **Irlanti**

4.1.3.1. *Seurantakomiteat*

Seurantakomitea kokoontui kaksi kertaa vuonna 2002. Kokoukset pidettiin 19. huhtikuuta ja 31. lokakuuta. Komissio oli enimmäkseen tyytyväinen niiden tietojen laatuun, joita Irlannin viranomaiset antoivat hankkeiden hallinnoinnista. Myös ratkaisemattomia kysymyksiä käsiteltiin riittävästi.

Komitea tarkasteli kokouksissa 30:n käynnissä olevan hankkeen seuranta-asiakirjoja ohjelmakaudelta 1993–1999 ja seitsemän hankkeen seuranta-asiakirjoja ohjelmakaudelta 2000–2006.

Vuonna 2001 saatiin 12 hanketta onnistuneesti päätökseen. Vuoden 2002 lopulla päätökseen saatettavista ohjelmakauden 1993–1999 hankkeista noin 16 % on ohjelmakaudella 1993–1999 tuettuja hankkeita.

Vuosina 2001–2002 komissio tarkasteli huolellisesti erityisesti yhtä hanketta. Vuonna 1997 tukea saanut rautateitä ja merkinantojärjestelmiä koskeva hanke koostuu viidestä toisiinsa liittyvästä rautatiehankkeesta. Yhdessä näistä hankkeista – Mini-CTC-hankkeeksi kutsutussa merkinantojärjestelmää koskevassa hankkeessa – ilmeni vakavia ongelmia, jotka liittyivät täytöntöönpanon viivästymiseen, kustannusarvioiden ylittämiseen ja alkuperäisen sopimuksen peruuttamiseen, ja vuosina 2001–2002 Irlannin parlamentti suoritti rautatieyhtiön johtoa koskevan julkisen tutkimuksen. Vaikka julkista tutkimusta koskeva raportti ei koskaan valmistunut, komissio tutki tarkasti niitä syitä, jotka olivat aiheuttaneet viivästymisen hankkeen täytöntöönpanossa, ja ehdotti täydentävää strategiaa, jonka avulla voitaisiin tukea Mini-CTC-hankkeen toteutusta. Vuonna 2002 aluepolitiikan pääosasto suoritti teknisen tarkastuksen, jossa se arvioi täydentävän strategian tehokkuutta. Strategian päätavoitteiden osalta arvio oli enimmäkseen myönteinen. Tämän perusteella, ja kun otetaan huomioon, että tämä oli ensimmäinen kerta, kun hankkeen päättymisajankohtaa pyrittiin muuttamaan, komissio teki vuoden 2002 loppupuolella muutospäätöksen, jonka perusteella Mini-CTC-hankkeen tukemista jatkettiin.

Mitä tulee komission yleiseen toimintalinjaan vuonna 2002 esitettyjen hankkeiden muuttamista tai jatkamista koskevien pyyntöjen osalta, komissio antoi Irlannin viranomaisille (sekä muille koheesiorahaston edunsaajana oleville valtioille) uudet

hankkeiden muuttamista koskeva ohjeet, joilla rajoitetaan mahdollisuuksia tehdä muutoksia sellaisiin päätöksiin, joita on jo muutettu useaan otteeseen.

4.1.3.2. Tarkastuskäynnit

Vuonna 2002 tehtyjen tarkastuskäyntien tavoitteena oli:

- varmistaa kyseisten hankkeiden eteneminen ja
- saada selkeämpi kuva hankkeisiin liittyvistä ongelmista, joista seurantakomitealle oli ilmoitettu aikaisemmin, sekä hankkeiden muuttamista koskevista pyynnöistä.

Tehdyt tarkastuskäynnit on lueteltu liitteessä 1.

4.1.4. Portugali

4.1.4.1. Seurantakomiteat

Kuten rahastosta annetussa asetuksessa säädetään, seurantaryhmät kokoontuvat kaksi kertaa vuodessa.

Vuonna 2002 kokoukset pidettiin 27. ja 28. toukokuuta sekä 11. ja 12. joulukuuta. Kokouksissa tarkasteltiin kutakin hanketta erikseen. Lisäksi niissä keskusteltiin yleisistä aiheista, kuten julkisuudesta, valvonnasta, julkisista hankinnoista ja toteutussäännöistä sekä vaihdettiin eri aiheita koskevia tietoja.

Alquevan vesivoimalan rakennushanketta valvoo yleiskomitean lisäksi myös laajemmin rakennerahastojen Alquevan alueen integroidun kehitysohjelman (PEDIZA) seurantakomitea.

4.1.4.2. Tarkastuskäynnit

Vuonna 2002 aluepolitiikan pääosaston Portugalin yksikkö osallistui seurantakomitean kokouksiin sekä muutamaaan G-7-yksikön tekemään tarkastuskäyntiin. Tämän lisäksi Portugalin yksikkö teki useita tarkastuskäyntejä, joissa arvioitiin hankkeiden etenemistä, todettiin paikan päällä hankkeiden toteutuksessa havaittuja ongelmia ja pyrittiin löytämään näihin sellaisia ratkaisuja, joiden avulla hankkeita toteutusta voitaisiin jatkaa normaalisti (ks. liite 1).

4.2. Tarkastuskäynnit ja päätelmät

Vuoden 2002 aikana aluepolitiikan pääosasto teki 22 tarkastuskäyntiä neljässä koheesiorahaston edunsaajana olevassa valtiossa. Kaikissa valtioissa todettiin erityisesti tarjouskilpailujen ratkaisumenettelyihin liittyviä ongelmia, vaikka tilanne vaihtelee eri valtioissa. Julkisuutta koskevan päätöksen 96/455/EY noudattamisen osalta tilanteen todettiin kohentuneen, vaikka lisätoimia tarvitaankin edelleen.

On korostettava, että sen jälkeen kun komissio antoi heinäkuussa 2002 uuden asetuksen (EY) N:o 1386/2002, joka koskee koheesiorahastosta myönnettävään tukeen liittyviä hallinto- ja valvontajärjestelmiä ja rahoitusoikaisumenettelyä, kaikki neljä jäsenvaltiota ovat tehneet parhaansa mukauttaakseen järjestelmänsä uuden asetuksen vaatimuksiin.

Neljässä jäsenvaltiossa todetut väärinkäytökset ovat parhaillaan rahoitusoikaisumenettelyssä.

4.2.1. Kreikka

Kreikassa tehtiin vuonna 2002 viisi tarkastuskäyntiä, joissa tarkasteltiin kahdeksaa koheesiorahastoa koskevaa päätöstä.

Tärkeimmät havainnot koskivat julkisiin hankintoihin liittyvien sääntöjen soveltamista ja hankkeiden kustannus-hyötyanalyysien yhteydessä tehtävien kustannusarvioiden laatua.

4.2.2. Espanja

Espanjassa tehtiin yhdeksän koheesiorahastoa koskevaa tarkastuskäyntiä, joissa tarkasteltiin 17:ää päätöstä.

Espanjassa tilanne vaihtelee, ja tämä johtuu maan hajautetusta hallinto-organisaatiosta. Aluepolitiikan pääosaston tekemien tarkastusten perusteella voidaan kuitenkin tehdä tiettyjä päätelmiä.

Väärinkäytökset liittyvät enimmäkseen julkisia hankintoja koskevien sääntöjen soveltamiseen (valintaperusteiden ja sopimusten tekemiseen liittyvien perusteiden väliseen sekaannukseen, liian alhaiseen hintatarjoukseen liittyvän "baja temeraria" -säännön soveltamiseen) sekä hylättävien menojen (ALV, julkisyhteisöille kuuluvien maa-alueiden ostot) sisällyttämiseen.

4.2.3. Irlanti

Irlannissa tehtiin vuonna 2002 neljä tarkastuskäyntiä, joissa tarkasteltiin yhdeksää tukipäätöstä. Tärkeimmät väärinkäytökset liittyivät menojen tukikelpoisuutta koskevien sääntöjen rikkomiseen (työt oli tehty ja niistä oli maksettu ennen kuin tukipäätös oli tehty) sekä julkisia hankintoja koskevien sääntöjen rikkomiseen (tiettyjen palveluja koskevien sopimusten tekemisessä ei noudatettu tarjouskilpailumenettelyä).

4.2.4. Portugali

Portugalissa tehtiin vuonna 2002 neljä tarkastuskäyntiä, joissa tarkasteltiin seitsemää koheesiorahaston tukipäätöstä.

Tärkeimmät näissä tarkastuksissa tehdyt havainnot liittyvät julkisia hankintoja koskevien sääntöjen soveltamiseen (palveluja koskevien hankintasopimusten tekemisessä ei sovellettu tarjouskilpailumenettelyä) ja hylättäviä menoja sisältävien maksupyyntöjen esittämiseen (pysäköintialueiden tai hallinnollisten tilojen rakentaminen).

4.3. Väärinkäytökset ja tuen keskeyttäminen

Vuoden 2002 marras- ja joulukuussa Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) ja aluepolitiikan pääosasto tekivät yhdessä tarkastuksia neljässä edunsaajana olevassa valtiossa. Tarkastukset koskivat tällä alalla tapahtuvien väärinkäytösten ilmoittamis- ja seurantajärjestelmiä ja -menettelyjä koskevan komission asetuksen (EY) N:o 1831/94 täytäntöönpanoa näissä valtioissa. Samanaikaisesti tämän tarkastuksen kanssa tehtiin myös toinen tarkastus, joka koski asetuksen (EY) N:o 1681/94 soveltamista koheesiorahaston osalta. Tarkastusten päätelmät toimitetaan jäsenvaltioille, neuvostolle, Euroopan parlamentille ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle.

Koheesiorahaston rahoituksen yhteydessä esiintyvistä epäsäännönmukaisuuksista ja perusteettomasti maksettujen summien takaisinperinnästä sekä tätä alaa koskevan tiedotusjärjestelmän perustamisesta annetun komission asetuksen (EY) N:o 1831/94¹³ 3 artiklan mukaan edunsaajina olevat jäsenvaltiot antavat komissiolle selvityksen epäsäännönmukaisuuksista, joista on tehty hallinnollinen tai oikeudellinen esitutkinta.

Vuonna 2002 kolme neljästä koheesiorahaston tukea saavasta jäsenvaltiosta (Kreikka, Irlanti ja Portugali) ilmoitti komissiolle neljästä väärinkäytöstapauksesta asetuksen (EY) N:o 1831/94 mukaisesti. Kreikka ja Irlanti ilmoittivat molemmat yhdestä tapauksesta ja Portugali kahdesta.

Kreikan viranomaisten ilmoittamaan tapaukseen liittyi yhteensä 973 444 euron suuruinen yhteisön tuki, ja väärinkäytös koski julkisia hankintoja koskevien sääntöjen rikkomista. Irlannin viranomaisten ilmoittamassa tapauksessa oli kyse yhteensä 5 885 euron suuruudesta yhteisön tuesta, ja väärinkäytös koski hylättävien menojen esittämistä. Tämä summa on peritty takaisin kansallisella tasolla. Portugalin ilmoittamiin tapauksiin liittyi yhteisön tukea yhteensä 8 842 900 euroa, josta 8 024 246 euroa pidätettiin kansallisella tasolla. Havaittuihin väärinkäytöksiin sisältyi myös hylättäviä menoja, virheellisiä tositteita ja kirjanpito-ongelmia. Tuensaajille maksetut 818 654 euroa perittiin takaisin kansallisella tasolla.

Espanja ilmoitti komissiolle edellä mainitun asetuksen mukaisesti, että vuoden aikana ei havaittu väärinkäytöksiä.

5. ENNAKKO- JA JÄLKIARVIOINTI

5.1. Yleistä

EU:n politiikkojen päätavoitteena on talouskehityksen maksimointi ja alueiden välisen eriarvoisuuden vähentäminen BKT:n ja työttömyysasteen osalta. Tämän vuoksi suurimmat ongelmat, jotka havaittiin sellaisten hankeinvestointien kustannus-hyötyanalyysia koskevissa arvioinneissa, joihin haettiin koheesiorahaston yhteisrahoitusta, olivat talousanalyysin puuttuminen tai näiden analyysien heikko toteutus.

¹³ EYVL 191, 29.7.1994.

Tämän vuoksi on hylätty useita hanke-ehdotuksia, joissa keskityttiin pääasiassa rahoitusanalyysiin. Tässä kohdin komissiolla on ollut myös ohjaava rooli. Asiaa koskevissa kertomuksissa on painotettu erityisesti niitä keinoja, joilla hankkeen toteuttajia voitaisiin opastaa laatimaan perusteellisempia arvioita niistä talousanalyysien osa-alueista, joissa on havaittu puutteita.

Lisäksi eräiden hankeinvestointien rahoitusanalyyseistä kävi ilmi, että sen jälkeen kun kustannus-hyötyanalyysiä oli tarkistettu, hankkeiden toteuttajat huomasivat, että investointeihin tarvittiinkin huomattavasti vähemmän yhteisön tukea. Tällä on ratkaiseva merkitys sen vuoksi, että tällä tavoin EU:n rakennepolitiikkaan käytettävän julkisen rahoituksen tehokkuus voidaan maksimoida ja yhteisrahoitusta voidaan myöntää useammille hankkeille. Lisäksi monet hankkeita koskevat kertomukset eivät sisältäneet riskianalyysiä. Komissio on kehottanut painokkaasti hankkeen toteuttajia käyttämään tätä menetelmää, sillä sen avulla voidaan sekä parantaa hankkeen onnistumismahdollisuuksia vahvistamalla rahoitusta että tehostaa hankkeen vaikutuksia aluekehitykseen määrittämällä hankkeen tärkeimmät muuttujat ja tarkistamalla jatkuvasti hankkeiden eritelmiä.

5.2. Hankkeiden käsittely ja ennakoarviointi

Komissio teki vuonna 2001 suurhankkeiden kustannus-hyötyanalyysijä koskevan oppaan päivityksen yhteydessä merkittävää sisäistä työtä, jolla pyritään parantamaan eri hankkeiden taloudellisten ennakoanalyysien johdonmukaisuutta. Pohdinnan kohteina olivat erityisesti käytetty diskonttauskerroin, saastuttaja maksaa -periaatteen soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt vesihuoltohankkeissa, sellaisten kustannusten huomioon ottaminen hankkeen kannattavuuden arvioinnissa, jotka ovat syntyneet ennen hankkeen esittämistä komissiolle, sekä rahoituskulujen mahdollinen seuranta. Pohdinnan tulokset esitetään jäsenvaltioille vuonna 2002.

5.3. Yhteistyö EIP:n kanssa hankkeiden arvioinnissa

Toimielinten vuonna 2000 tekemän ja vuoteen 2006 voimassa olevan puitesopimuksen mukaan komissio voi pyytää Euroopan investointipankilta teknistä apua koheesiorahastosta tuettavien hankkeiden sekä EAKR:n tukemien tai ISPA:sta rahoitettujen hankkeiden arviointiin. Komissio saa lisäksi järjestelmällisesti EIP:ltä kaikki tarvittavat tiedot jollekin näistä kolmesta rahastosta esitetyistä hankkeista, joita pankki on itse päättänyt tukea.

5.4. Rahaston taloudellinen ja sosiaalinen vaikutus jäsenvaltioissa sekä taloudelliseen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen Euroopan unionissa, mukaan luettuina vaikutukset työllisyyteen

Koheesiorahastosta annetussa asetuksessa komissio veloitetaan arvioimaan rahaston tukien vaikutuksia taloudelliseen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen, mukaan luettuina vaikutukset työllisyyteen, sekä jokaisen hankkeen osalta että koko yhteisön tuen osalta.

Kustannus-hyötyanalyysijä koskevan oppaan uusi versio on edellistä perusteellisempi ja se täyttää paremmin myös pedagogisen tehtävänsä, sillä siinä käsitellään kustannus-hyötyanalyysiin liittyviä keskeisiä kysymyksiä käytännön esimerkkien avulla. Jotta virkamiehet ja jäsenvaltioiden hankkeiden vetäjät voisivat

käyttää opasta heti, se on saatavana aluepolitiikan pääosaston WWW-sivustolta englanninkielisenä ja huhtikuusta lähtien myös muilla kielillä.

5.5. Yhdenmukaistaminen ja yksinkertaistaminen

Komissio on ryhtynyt toimiin eri jäsenvaltioissa noudatettavien käytäntöjen yhdenmukaistamiseksi ja se on keskittänyt toimintansa erityisesti tiettyjen keskeisten arviointiperusteiden yhdenmukaistamiseen. Näitä ovat muun muassa diskonttauskerroimet, varotoimenpiteet, kuoletukset (joka on poistettu), rahoitustarvemallin mukauttaminen (jolla kannustetaan soveltamaan saastuttaja maksaa -periaatetta); jäännöskustannusten käyttö. Yhdenmukaistaminen on toteutettu käymällä tiiviitä kahden- ja monenvälisiä keskusteluja. Monenvälisten keskustelujen tuloksena tehtiin asiasta vastaavien viranomaisten kanssa sopimuksia, joiden mukaan edellä kuvattu yhdenmukaistaminen pannaan täyspainoisesti täytäntöön vuodesta 2003 alkaen. Lisäksi kustannus-hyötyanalyysjä varten tarvittavan tietomäärän pienentämiseksi ja suhteellisuusperiaatteen noudattamiseksi aluepolitiikan pääosasto on yksinkertaistanut asiaa koskevia sääntöjä.

6. TOIMIELINTEN VÄLINEN VUOROPUHELU, TIEDOTTAMINEN JA JULKISUUS

6.1. Vuosikertomuksen 2001 esittäminen

6.1.1. Euroopan parlamentti

Parlamentti pohti Maurizio Turcon (vuoden 2000 koheesiorahastokertomus) ja Dana Scallonin (vuoden 2001 kertomus) laatimien mietintöjen perusteella, miten päättyneiden hankkeiden jälkiarviointia voidaan hyödyntää uudella ohjelmakaudella ja millaisia koulutustoimia komissio aikoo toteuttaa varmistaakseen, että jäsenvaltiot soveltavat jälkiarviointia koskevia perusteita yhtenäisesti. Lisäksi Euroopan parlamentti kehottaa komissiota valvomaan edelleen tiukasti, että julkisissa hankinnoissa sovelletaan avoimuuden periaatetta. Parlamentti piti valitettavana, että sitoumusten ja maksujen taso oli riittämätön, vaikka talousarvion toteutus paranikin vuonna 2001. Parlamentti piti valitettavana myös sitä, että kertomuksessa ei ollut tarkkoja tietoja koheesiorahaston maksattamatta olevista sitoumuksista.

Vuosikertomuksessa 2001 komissio on pyrkinyt esittämään yksityiskohtaisia talousarviota koskevia tietoja ja erityisesti maksattamatta olevista sitoumuksista. Lisäksi Euroopan parlamentti kannustaa komissiota tiiviimpään yhteistyöhön alue-, liikenne- ja ympäristöpolitiikoista vastaavien pääosastojen välillä.

6.2. Tiedottaminen jäsenvaltioille

Brysselissä pidettiin 27. kesäkuuta ja 21. lokakuuta 2002 tiedotuskokous 15 jäsenvaltion kanssa.

Ensimmäisessä kokouksessa komissio esitteli hankkeiden muutoksia koskevat ohjeet, tarkastuskäyntejä koskevan ohjelman vuosiksi 2002–2003, määrärahojen jakautumisen kullekin jäsenvaltiolle sekä maksuennusteet vuodeksi 2002 ja rahoitusoikaisuja koskevan asetusluonnoksen (joka tuli voimaan 1. tammikuuta 2003).

Lokakuussa pidetyssä tiedotuskokouksessa komissio esitteli koheesiorahaston vuosikertomuksen 2001, selvitti ETAn rahoitusvälineen tilannetta sekä vuoden 2002 sitoumusten tilannetta.

6.3. Komission julkisuus- ja tiedotustoimet

Koheesiorahaston toimet on yhdistetty aluepolitiikan pääosaston yleisiin toimiin vuodesta 2000 alkaen, joten koheesiorahaston toimien seuraamisesta on tullut oleellinen osa pääosaston yleistä tiedotus- ja viestintätoimintaa.

Koheesiorahasto on otettu erityisesti huomioon ohjelmassa, joka koostuu yksittäisistä toimista, kuten julkaisujen ja valokuvareportaasien laatimisesta ja tapahtumien järjestämisestä. Esimerkkinä tästä on Kreikkaa koskeva valokuvareportaasi, joka valmistui joulukuussa 2002. Tämä liittyi maakohtaisen esitesarjan viimeisen osan valmisteluvaiheeseen. Esitteissä kuvataan yhteisön koheesio politiikan toiminta-alaa ja erityispiirteitä.

Näitä toimia jatketaan vuonna 2003, ja niissä otetaan erityisesti huomioon se, että vuonna 2004 tapahtuvan EU:n laajentumisen seurauksena koheesiorahaston tukikelpoisten maiden määrä voi kasvaa.

Ratkaiseva hetki vuonna 2002 oli maaliskuussa pidetty seminaari, jossa verrattiin, miten tavoitteen 1 alueilla ja neljässä koheesiomaassa oli edistytty tiedotukseen ja mainontaan liittyvien vaatimusten (koheesiorahaston osalta asetuksen (EY) N:o 1164/94 14 artikla) täyttämässä. Jäsenvaltioilla on velvollisuus tiedottaa kansalaisilleen tehokkaasti ja avoimesti rakennerahastojen toimista ja koheesiorahaston hankkeista, ja komissio on luonut useita järjestelmiä, jotka auttavat jäsenvaltioita täyttämään tämän vaatimuksen.

LIITE I

Vuonna 2002 tehdyt tarkastuskäynnit.

Kreikka

Tammikuu: Koheesiorahaston seurantakomitean kokous. Tarkasteltiin sovitun ympäristö- ja liikennestrategian täytäntöönpanon edistymistä ja tulevia ensisijaisia tavoitteita.

14. maaliskuuta: Komission ja liikenneministeriön korkeat virkamiehet kokoontuivat keskustelemaan rautateihin liittyvistä yleisistä töistä.

26. maaliskuuta: Tarkastettiin, miten sovittuja ensisijaisia tavoitteita oli toteutettu liikenteen ja ympäristön alalla.

Huhtikuu: Tarkastuskäynnin tarkoituksena oli varmistaa eteneminen EYDAPin vesihuoltohankkeessa ja Psitallian vedenkäsittelylaitosta koskevassa hankkeessa sekä käydä paikan päällä Ano Liossian kierrätyskeskuksessa.

Kesäkuu: Tarkastettiin ympäristöalan kansalliset suurhankkeet.

Kesäkuu: Tehtiin laadunvarmistuskäynti Kreikan rautatiehankkeista vastaavan viranomaisen ERGOSEN päätoimipaikkaan.

Syyskuu: Tarkasteltiin perusteellisesti päätösten muuttamista koskevia pyyntöjä.

Lokakuu: Määriteltiin ympäristö- ja liikennealan tärkeimmät painopistealueet vuodeksi 2003.

Espanja

Heinäkuu: Komission yksiköt tekivät tarkastuskäynnin Salto del Negrón jätehuoltolaitokseen Gran Canarialla ja Aricon jätehuoltolaitokseen Teneriffalla (Kanariansaarten itsehallintoalueen jätehuoltohankkeita). Tarkastuskäynnillä havaittiin hankkeen vakaaseen hallintointiin liittyviä ongelmia. Komission yksiköiden tekemien havaintojen jälkeen eri julkisyhteisöt allekirjoittivat vakaan hallintointijärjestelmän luomista koskevan sopimuksen.

Syyskuu: Tarkastuskäynnit tehtiin alueille, joilla toteutettiin seuraavia hankkeita: Navas del Marquésin viemärointi ja jätevedenpuhdistamo Ávilassa (hanke nro 98.11.61.036), vesihuoltojärjestelmän laajennustyöt Navas del Marquésissa Ávilassa (hanke nro 2002.ES.16.C.PE.003). Tarkastuksissa saatiin kaikki ne tiedot, joita tarvittiin ensimmäisen hankkeen fyysisen kohteen muuttamista koskevan pyynnön ja jälkimmäistä hanketta koskevan tukihakemuksen käsittelyyn. Muutospyyntö hyväksyttiin 6.11.2002 päätöksellä C(2002) 3512 ja tukihakemus 16.12.2002 päätöksellä C(2002) 4270.

Tarkastuskäynnit tehtiin alueille, joilla toteutetaan seuraavia hankkeita: Culebrojoen keski- ja ylävaluma-alueiden jätevedenpuhdistamon Fuenlabradan osa Madridissa (hanke nro 98.11.61.004) ja Gavian jätevedenpuhdistamo Madridissa (hanke nro 98.11.61.018). Lisäksi tehtiin tarkastuskäynti alueelle, jolla toteutetaan Culebrojoen alavaluma-alueen jätevedenpuhdistamon Getafen osaa Madridissa (hanke nro 2000.ES.16C.PE.032) koskevaa hanketta. Tässä tarkastuksessa saatiin kaikki tarvittavat lisätiedot hankkeen muuttamista koskevan pyynnön käsittelyä varten. Pyyntö hyväksyttiin 18.12.2002 päätöksellä C(2002) 4652.

Irlanti

Heinäkuu: Limerick, Burren ja North Clare

- Hanke numero 99/07/61/002 – Limerickin kaupungin ydinkeskustan ja ympäristön jäteveden poisjohtamisen päähanke (vaihe III): Komissio varmisti, että hankkeen toteutuksessa noudatettiin aikataulua ja nykyisen tukipäätöksen mukaista määräaika. Komissio käsitteli myös niitä hankkeen osia, joille voitaisiin myöntää lisätukea, mikäli koheesiorahastosta saataisiin käyttöön lisämäärärahoja.
- Hanke numero 96/07/61/009 – Limerickin vesihuolto (vaihe II): komissio varmisti, että hanke oli saatu päätökseen ja että vedenkäsittely- ja jätevedenkäsittelylaitokset olivat käytössä. Komissio keskusteli myös loppuraporttiin ja hankkeen päättämiseen liittyvistä vaatimuksista.
- Hanke numero 95/07/61/002 – North Tipperaryn vesihuolto: komissio arvioi vedenkäsittelylaitoksessa tehtyjä parannuksia sekä olemassa olevien vedenottamoiden kunnostustöitä. Komissio arvioi myös hankkeen viimeistelyvaiheen etenemistä ja sai näyttöä tiedotustoiminnasta. Myös hankkeen päättämiseen liittyvistä asiakirjoista keskusteltiin.
- Hanke numero 94/07/61/010 – Burrenin ja North Claren vesihuoltosuunnitelma: tarkastuskäynnin tavoitteena oli varmistaa, että hanke oli saatu päätökseen. Vedenkäsittely- ja jätevedenkäsittelylaitokset olivat jo käytössä, ja komissio selitti hankkeiden päättämiseen liittyviä asiakirjoja. Komissio näki myös, että tiedotuskampanjaa toteutettiin ja että Lisdoonvarnaan oli pystytetty veistos hankkeen kunniaksi.

Portugali

Huhtikuu: Tarkastuskäynti tehtiin hankkeisiin 2001/PT/16/C/PT/001 ja 2000/PT/16/C/PT/003, jotka koskevat Algarven rautatien uudistustöitä. Tarkastuksissa kiinnitettiin erityistä huomiota rahoitettavien hankkeiden julkisuuteen.

Kesäkuu: Tarkastettiin seuraavat kolme hanketta:

- Hanke 1996/PT/16/C/PE/003, joka koskee Ria de Aveiron viemärointiä. Tarkastuksessa analysoitiin hankkeesta vastaavien henkilöiden kanssa useita teknisiä näkökohtia, kuten lietteen käsittelyä ja loppusijoitusta, jätevesiä koskevia sääntöjä ja hinnoittelujärjestelmää.
- Hanke 2000/PT/16/C/PE/007, joka koskee Zêzeren ja Còan vesihuoltohanketta, jossa tarkastettiin alkuperäistä hanketta koskevien muutospyyntöjen asianmukaisuutta.
- Hanke numero 2000/PT/16/C/PE/015, joka koskee kiinteiden jätteiden käsittelyjärjestelmää Cova da Beirassa. Tarkastuksessa käsiteltiin hankkeen johtoon liittyviä mahdollisia taloudellisia ongelmia sekä mahdollisuutta siirtää vastuu hankkeen toteutuksesta toiselle julkisyhteisölle.

Marraskuu: Tarkastuskäynti tehtiin hankkeeseen numero 2001/PT/16/C/PE/002, joka koskee Madeiran saariston vesihuollon parantamiseen liittyvää toimenpidekokonaisuutta. Tarkastuksen kohteena olivat Porto Santossa meneillään olevat toimenpiteet, ja sen tavoitteena oli kiinnittää vastuuhenkilöiden huomiota mereen laskettavien poistovesien laatua koskevien määräysten noudattamiseen.

Lisäksi vuoden aikana tehtiin muita teknisiä tarkastuskäyntejä, jotka liittyivät tiettyjen tukihakemusten käsittelyyn. Näiden tarkastusten kohteena olivat erityisesti sellaiset kuntien yhteisiä integroitua vesihuoltojärjestelmiä koskevat hankkeet, joista vastasivat Águas de Portugal -yritysryhmään kuuluvat yritykset.